

Parlamenttiryhmien ja puolueiden rooli Pohjoismaissa

Selvitys 2021

Lukijalle

Tämän selvityksen tavoitteena on tuottaa tietoa Pohjoismaiden parlamenttien, parlamenttiryhmiä ja puolueiden välisistä suhteista, rooleista ja palveluista. Selvityksen avulla pyritään syventämään ymmärrystä siitä, mitkä systeemiset tekijät tuottavat eri järjestelmissä toisistaan poikkeavat toimintamallit. Selvityksen tuottamaa tietoa voidaan käyttää Suomessa eri toimijoiden keskinäisen kehittämistyön tukena erityisesti parlamenttityöhön liittyvän poliittisen prosessin tukipalvelujen osalta.

Selvitys on osa eduskuntatyön uudistamisen tukea Sitran Uudistuva päätöksenteko -projektissa, joka edistää julkisen päätöksenteon uudistumiskykyä kohti osallistavaa, avointa ja siilotonta yhteistoimintaa. Projekti on osa Sitran Demokratia ja osallisuus -teemaa, jonka tavoitteena on uudistaa ja vahvistaa demokratiaa siten, että kaikilla Suomessa on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa innostavan tulevaisuuden rakentamiseen. Selvityksen taustalla on Sitran vuosien 2018-2021 Kansanvallan peruskorjaus -projekti, joka pyrki vahvistamaan Suomen asemaa uudistumiskykyisenä demokratian mallimaana.

Selvityksen käytännön toteuttamisesta vastasi Deloitte Oy helmi-kesäkuussa 2021 julkisista lähteistä koostetun tiedon sekä kohdemaissa toteutettujen asiantuntijahaastattelujen pohjalta. Sitrasta selvitystyön ohjaukseen ja julkaisukuntoon saattamiseen ovat osallistuneet Jenni Ala-Peijari, Jouni Backman, Henna Hiilamo, Lea Konttinen, Joonas Leppänen, Ilari Lovio ja Anna Välimaa.

Sisälllys

Lukijalle	2
Tiivistelmä	4
1. Käytännöt Pohjoismaissa	7
1.1 Suomi	8
1.2 Ruotsi	26
1.3 Norja	42
1.4 Islanti	59
1.5 Tanska	75
2. Keskeiset huomiot ja löydökset	91
3. Yhteenveto	97
Lähdeluettelo	103

Tiivistelmä

1/3

Puolueiden ja niitä edustavien parlamenttiryhmien roolit ja suhteet toisiinsa eivät ole selkeitä. Kansalaisten silmissä puolue ja sitä edustava parlamenttiryhmä ovat yksi ja sama taho. Todellisuudessa kuitenkin kaikissa Pohjoismaissa parlamenttiryhmää ja puoluetta koskettaa eri lainsäädäntö. Niiden välistä suhdetta tai toimintaa ei kuitenkaan säädellä erillisessä lainsäädännössä missään kohdemaassa. Sen sijaan puolueen ja parlamenttiryhmän välinen suhde perustuu puolueen ja parlamenttiryhmiin omiin sääntöihin. Näin ollen jokaisessa kohdemaassa parlamenttiryhmän ja puolueen välisissä suhteissa on kohdemaiden sisälläkin eroja puolueesta ja parlamenttiryhmästä riippuen.

Puolueet ja parlamenttiryhmät ovat selvästi lähentyneet toisiaan viime vuosina kaikissa Pohjoismaissa. Yksi syy on päivänpolitiikan rytmin nopeutuminen. Puolueorganisaatio on hidas muodostamaan kantoja, joten ne puolueen jäsenet, jotka ovat samanaikaisesti parlamenttiryhmän jäseniä, saavat merkittävästi valtaa ja näkyvyyttä puolueessa. Kaikkialla tätä lähentymistä ei ole pidetty ainoastaan positiivisena muutoksena. Esimerkiksi Norjassa puolueen ja parlamenttiryhmien toiminta ja roolit pyritään pitämään selkeästi erillään lainsäädännön avulla. Ruotsissa puolue ja parlamenttiryhmä toimivat tiiviissä yhteistyössä ja puolueilla on toimistot parlamentissa. Suomessa puolue ja eduskuntaryhmä ovat erillisiä tahoja, mutta ne toimivat tiiviissä yhteistyössä ja hyödyntävät osittain samoja resursseja.

Tiivistelmä

2/3

Vähemmistöhallitusten kasvanut määrä Pohjoismaissa on myös korostanut parlamenttiryhmien roolia.

Vähemmistöhallituksen täytyy jatkuvasti neuvotella myös oppositiossa olevien parlamenttiryhmien kanssa ja löytää kompromisseja, minkä vuoksi vähemmistöhallituksessa hallituksen ja muiden parlamenttiryhmien suhde on tiiviimpi ja niiden välinen vastakkainasettelu vähäisempää. Enemmistöhallitukset ovat enemmän hallitusvetoisia ja oppositiossa olevien parlamenttiryhmien ja parlamentin jäsenten rooli on silloin kapeampi. Tällöin puolueen rooli on erityisen korostunut, koska oppositiossa olevien parlamenttiryhmien tehtävänä on lähinnä arvostella hallituksen toimintaa ja toteuttaa vaaleihin tähtäävää politiikkaa. Myös Suomessa on havaittu eduskuntaryhmien vaikutusvallan kasvaneen viimeisten vuosikymmenten aikana, vaikka maassa on ollut pääosin enemmistöhallituksia.

Parlamentti instituutiona tukee parlamentin jäseniä ja parlamenttiryhmiä erinäisten palvelujen muodossa. Parlamentin tukipalvelujen kohderyhmänä ovat yleisimmin parlamentin jäsenet. Parlamenttiryhmät kuitenkin hyödyntävät monia parlamentin jäsenille kohdennettuja palveluja, kuten informaatiopalvelua ja valmistelutyön tukea. Keskeisen palvelun muodostavat avustajat. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa parlamenttiryhmät palkkaavat avustajia parlamentin myöntämän tuen avulla ja parlamentin jäsenet voivat hyödyntää näitä avustajia työskentelyssään. Islannissa parlamenttiryhmien avustajat ovat parlamentin palkkalistoilla. Suomessa osa eduskuntaryhmistä on siirtynyt ryhmäkansliamalliin, jossa avustajat ovat suoraan eduskuntaryhmän palkkalistoilla, ja osalla avustajat ovat edelleen eduskunnan kanslian palkkalistoilla.

Tiivistelmä

3/3

Sekä puolueet että parlamenttiryhmät saavat julkista tukea toimintaansa. Pohjoismaiden välillä on kuitenkin myös eroja siinä, miten puolueiden ja parlamenttiryhmien toimintaa tuetaan rahallisesti. Ruotsissa ja Norjassa oppositiossa olevat parlamenttiryhmät saavat lisätukea parlamentilta ja Islannissa valtiovarainministeriöltä. Tanskassa ja Suomessa tällaista lisätukea ei ole. Ruotsissa oppositiossa olevien parlamenttiryhmien ohella myös puolueorganisaatiot saavat ylimääräistä opposition puoluetukea. Islannissa jaettu lisätuki on suhteellisen vaatimatonta verrattuna Norjaan, missä yli viiden jäsenen parlamenttiryhmät oppositiossa saavat kaksinkertaisen määrän tukea. Kaikissa maissa tämän lisätuen tarkoitus on helpottaa oppositiossa olevien parlamenttiryhmien vaativaa työtaakkaa. Suomessa oppositioon kuuluvien eduskuntaryhmien ja kansanedustajien tietopohjaa on pyritty tukemaan lisäämällä eduskunnan tietopalvelujen resursointia.

Pohjoismaisten parlamentin toimintojen ja palvelujen, lainsäädännön, sekä parlamenttiryhmien ja puolueiden organisoitumisen tarkastelu osoitti, että kaikissa vertailumaissa on erilaiset toimintatavat, mitä tulee parlamentin eri toimijoiden välisiin suhteisiin. Havaitimme seitsemän poliittiseen systeemiin ja lainsäädäntökehykseen liittyvää tekijää näiden eri toimintamallien taustalta: (1) vaalijärjestelmä, (2) parlamenttiryhmien ja puolueiden toimintaa ja rahoitusta koskevat säännökset, (3), parlamentin jäsenen ja ministerin viran säännökset, (4) hallituksen ja opposition välinen suhde, (5) parlamentin tarjoamat tukipalvelut ja niiden kohdentaminen, (6) puolueen ja parlamenttiryhmän välinen suhde, sekä (7) parlamentin suhtautuminen parlamenttiryhmän ja puolueen väliseen suhteeseen.

1. Käytännöt Pohjoismaissa

1.1 Suomi

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

PERUSTIEDOT 1/5

EDUSKUNTA

Eduskunnan nimi paikalliskielellä

Eduskunta

Vaalitapa

Suhteellinen vaalitapa

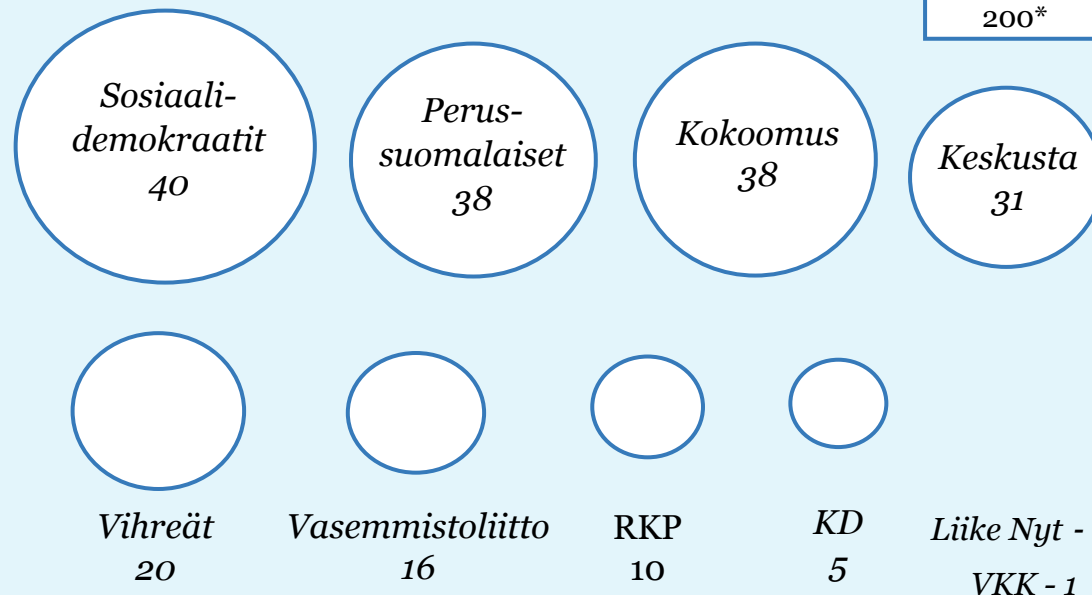
Eduskunnan toimintaa ohjaava lainsäädäntö

Perustuslaki 1999/731

Perustuslaki ohjaa kaikkea lainsäädäntöä sekä toimii julkisen vallankäytön perustana.

Kansanedustajien määrä ja puoluejakauma

Kansanedustajia
200*

Seuraavat eduskuntavaalit

2.4.2023

Eduskunnan keskeisimmät tehtävät

- Lakien säätäminen – eduskunnan tärkein tehtävä. Lait säädetään täysistunnossa ja uuden lain säätäminen tai vanhan lain muuttaminen tapahtuu joko hallituksen, kansanedustajan tai kansalaisaloitteen pohjalta.
- Valtion talousarvio – eduskunnalla on budjettivalta, joka valtuuttaa valtion talousarvion käsittelyyn.
- Pääministerin valinta.
- Hallituksen toiminnan valvoja – Poliittisella valvonnalla varmistetaan eduskunnan enemmistön tuki hallituksen toiminnalle. Oikeudellinen valvonta varmistaa ministerin virkatoimien lainmukaisuuden.
- Kansainvälisten sopimusten hyväksyminen sekä Euroopan unioniin liittyvät asiat – eduskunta päättää Suomen suhtautumisen EU:n asioihin.

*Eduskunnan jäsenmäärä 27.6.2021

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

PERUSTIEDOT 2/5

HALLITUS

- Eduskunta valitsee pääministerin ja presidentti nimittää hänet tehtävään.
- Presidentti nimittää pääministerin ehdottamat muut ministerit.

Ministeriöt

12

Ministerit

19 (10.12.2021)

- Nykyinen enemmistöhallitus on toiminut vuodesta 2019.
- Hallituksen muodostavat Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Suomen Keskusta, Vihreä liitto, Vasemmistoliitto ja Suomen ruotsalainen kansanpuolue.
- Hallituksen tehtävänä on käyttää ylintä toimeenpanovaltaa ja johtaa ulkopolitiikkaa yhdessä presidentin kanssa. Hallitus valmistelee eduskunnalle tulevat lakiasiat, toimeenpanee hyväksytyt lait, täydentää lakeja tarkentavia säädöksiä, valmistelee budjetin, edustaa Suomea EU:ssa, johtaa valtion hallintoa sekä osallistuu yleiseen yhteiskunnalliseen kehitykseen.
- Ministeri voi toimia samanaikaisesti kansanedustajana, mutta ei valiokunnan jäsenenä.

Vähemmistö- / enemmistöhallitukset

- Suomessa edellinen vähemmistöhallitus on toiminut vuonna 1977. Pääasiallisesti Suomessa on enemmistöhallitusten traditio.

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

PERUSTIEDOT 3/5

EDUSKUNNAN JOHTAMINEN JA HALLINTO

Johtaminen

- Eduskunnan puhemies johtaa eduskunnan toimintaa puhemiesneuvoston kanssa perustuslain ja eduskunnan työjärjestyksen määrittämällä tavalla. Puhemiehen tehtävänä on jakaa puheenvuorot täysistunnossa, päättää asioiden käsittelyjärjestyksestä sekä tehdä äänestysesitykset.
- Puhemiehistö koostuu puhemiehestä sekä varapuhemiehistä. Puhemiehistö toimii puheenjohtajistona kansliatoimikunnalle sekä puhemiesneuvostolle.
- Puhemies ja varapuhemiehet valitaan valtiopäivien ensimmäisessä täysistunnossa.

Hallinto

- Kansliatoimikunta johtaa eduskunnan hallintoa. Kansliatoimikunta koostuu eduskunnan kansanedustajista. Kansliatoimikuntaan kuuluvat eduskunnan puhemies, varapuhemiehet sekä neljä valittua kansanedustajaa ja heidän neljä varajäsentään. Kansliatoimikunnan alaisuudessa toimii sisäinen tarkastus, tietosuojavastaava ja eduskunnan kanslia.
- Eduskunnan kansliassa työskenteli 520 henkilöä vuoden 2020 lopussa.
- Eduskunnan kansliaa johtaa pääsihteeri. Eduskunnan kanslian tehtävänä on luoda toimintaedellytykset eduskunnalle. Eduskunnan kanslialla on kuusi toimintayksikköä: keskuskanslia, valiokuntasihteeristö, tieto- ja viestintäosasto, kansainvälinen osasto, hallinto- ja palveluosasto sekä turvallisuusosasto.

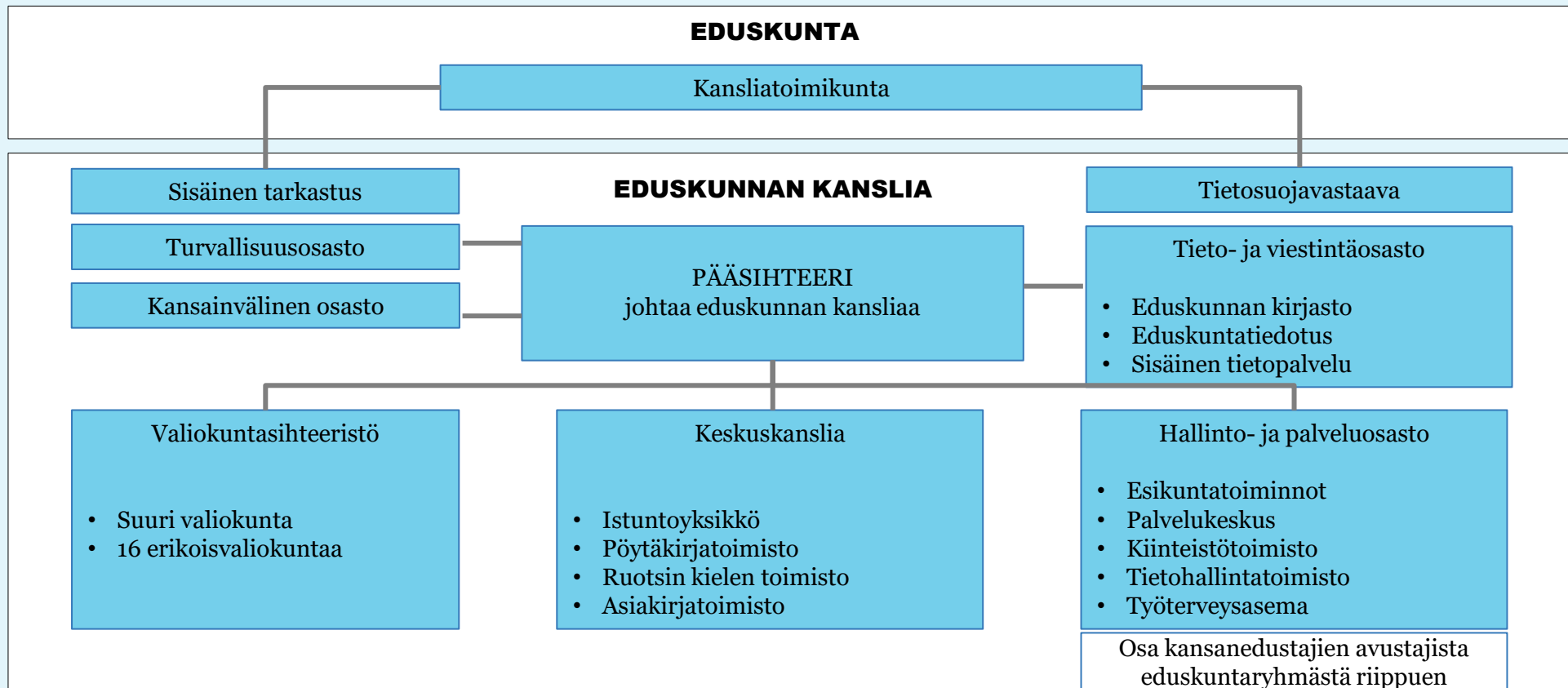
1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

PERUSTIEDOT 4/5

ORGANISAATIOKAAVIO

Eduskunnan hallinnon organisaatiokaavio

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

PERUSTIEDOT 5/5

EDUSKUNNAN HALLINNON OSASTOT

- **Keskuskanslia** vastaa eduskunnan täysistuntoihin liittyvistä valmistelutehtävistä. Keskuskanslia tukee myös täytäntöönpano- ja palvelutehtävissä, asiakirjojen jakelussa ja varastoinnissa, eduskuntatyössä tarvittavien tietojen hankkimisessa sekä valtiopäiväasiakirjojen ja rekisterien valmistamisesta ja julkaisemisesta.
- **Hallinto- ja palveluosaston** tehtävänä on huolehtia kansliatoimikunnan kokousten järjestelystä. Lisäksi, hallinto-osasto auttaa: 1) eduskunnan tulo- ja menoarvioiden, taloudenhoidon sekä toiminnan suunnittelussa 2) oikeusasiamiehen valtioneuvoston tarkastajan, Pohjoismaiden neuvoston sekä eduskunnan kirjaston tulo- ja menoarvioissa 3) eduskuntatalon ja eduskunnan käytössä olevien tilojen hoidossa 4) edustajapalkkioissa sekä 5) eduskunnan henkilöstöhallinnossa.
- **Valiokuntasihteeristö** vastaa valiokuntien sihteeripalveluista, valiokuntien asioiden valmistelusta ja avustavista toimista.
- **Tieto- ja viestintäosasto** vastaa tietopalvelusta, viestinnästä sekä kirjasto- ja arkistopalvelusta. Tieto- ja viestintäosastossa asetetaan tietopalvelustrategia, viestintästrategia sekä eduskunnan kirjaston strategia. Vastuulla on edistää avoimuutta ja tiedon käytettävyyttä.
- **Kansainvälinen osasto** antaa tukea puhemiehistölle ja eduskunnan kansainvälisille valtuuskunnille. Osasto auttaa myös eduskunnan kahdenvälistä parlamentaarista yhteistyötä.
- **Turvallisuusosasto** vastaa eduskunnan turvallisuuteen liittyvistä asioista. Eduskunnan laki (364/2008) säätää turvallisuusosaston turvatoimien toimivaltuuksista.

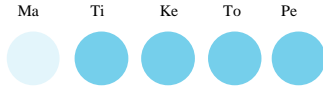
Eduskuntatalo. Kuva: Joanna Moorhouse, Eduskunta

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

EDUSKUNTATYÖ KANSANEDUSTAJAN NÄKÖKULMASTA 1/2

TYÖ EDUSKUNNASSA

- Haastattelujen mukaan kansanedustajat ovat itsenäisiä poliittisia toimijoita. Kansanedustajat saavat eduskunnalta kuukausittaisen korvauksen, joka on suuruudeltaan 6 614 € vaalikauden 2019-2022 alusta lukien. Korvaus kohoaa 6 945 € neljän eduskuntavuoden jälkeen ja 7 408 € 12 vuoden jälkeen.
- Kansanedustajat käyttävät suuren osan ajastaan valiokuntatyöskentelyyn sekä täysistuntoihin. Lisäksi kansanedustaja edustaa oman puolueensa vaalipiiriä.
- Kansanedustajan muu tehtävänkuva vaihtelee henkilöittäin ja profiileittain. Työnkuva voi sisältää tehtäviä esimerkiksi valtiopäivien, eduskuntaryhmän, valtioneuvoston, puolueen, kunnallisen toiminnan, järjestötoiminnan, julkisuuden sekä henkilökohtaisen toiminnan osalta.
- Eduskunnan täysistuntoja on tyypillisesti tiistaisin, keskiviikkoisin, torstaisin ja perjantaisin.

TYÖ OMASSA VAALIPIIRISSÄ

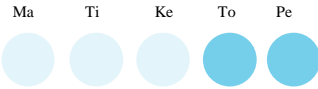
- Eduskunnan työskentelyrytmi on suunniteltu niin, että kansanedustajat voivat maanantaisin pitää maakuntapäivän ja työskennellä omassa vaalipiirissään.
- Maanantaille on varattu myös oman kunnan toimielinten kokouksia.
- Lisäksi he tapaavat vaalipiirinsä yrityksiä, järjestöjä ja äänestäjiä.

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

EDUSKUNTATYÖ KANSANEDUSTAJAN NÄKÖKULMASTA 2/2

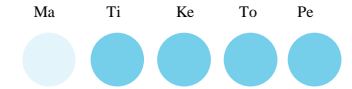

EDUSKUNTARYHMÄ

- Eduskuntaryhmää johtaa ryhmän puheenjohtaja ja keskustelut käydään hänen esitysten pohjalta. Eduskuntaryhmät kokoontuvat useimmiten torstaisin.
- Eduskuntaryhmät lukeutuvat joko hallitus- tai oppositioryhmiin. Oppositioryhmien tavoitteena on tarkastella kriittisesti hallituksen toimintaa, tuottaa vaihtoehtoisia ehdotuksia hallituksen politiikalle ja vaatia perusteluja hallituksen päätöksille. Hallituspuolueita edustavien eduskuntaryhmien tavoitteena on puolestaan tukea hallituksen politiikan muodostamista, vaikka muutoksia esitetään usein valiokunnissa.
- Eduskuntaryhmien työskentely on organisoitu tyypillisesti valiokuntaryhmiin.
- Osa eduskuntaryhmistä on siirtynyt ryhmäkansliamalliin.
- Kansanedustajien avustajat ovat osalla eduskuntaryhmistä eduskuntaryhmän palkkalistalla, osalla eduskunnan kanslian palkkalistalla (osittain kokoomus, RKP, perussuomalaiset).

VALIOKUNTATYÖSKENTELY

- Valiokunnissa valmistellaan eduskunnan päätökset. Erikoisvaliokuntia on eduskunnassa yhteensä 16 kappaletta ja yksi EU-asioihin keskittyvä suuri valiokunta. Valiokunnat käsittelevät nimetyn ministeriön hallinnonalan asioita.
- Valiokuntasihteeristö tukee valiokuntien toimintaa. Valiokuntasihteeristö tukee esim. valiokuntien lausuntojen oikeudellisessa ja sisällöllisessä valmistelussa, suunnittelee ja järjestää valiokuntien työtä sekä huolehtii muista avustavista tehtävistä.
- Jokaisessa valiokunnassa on 17 jäsentä ja yhdeksän varajäsentä (poikkeuksena suuri valiokunta ja valtiovarainvaliokunta), jotka edustavat eduskuntaryhmiä. Edustajamäärältä suuremmilla eduskuntaryhmillä on suurempi edustajisto kaikissa valiokunnissa.

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

PUOLUEEN JA EDUSKUNTARYHMÄN VÄLINEN SUHDE 1/2

- Eduskuntaryhmän muodostavat kansanedustajat, jotka on valittu henkilökohtaisella mandaatilla eduskuntaan puolueen edustajana.
- Eduskuntaryhmä ja puolue ovat erillisiä toimijoita, mutta eduskuntaryhmää sitovat puolueen linjat ja poliittinen agenda. Tahot tekevät tiivistä yhteistyötä ja suurimmalla osalla on viikoittaiset yhteiset kokoukset.
- Vaikka tahot ovat erillisiä toimijoita, niin ne toimivat tiiviissä synergiassa. Eduskuntaryhmä edustaa puoluetta, mutta eduskuntaryhmä voi myös toimia ilman rekisteröityä puoluetta. Näissä tilanteissa eduskuntaryhmää johdetaan eduskuntaryhmän johdon toimesta.
- Puolueella tulee olla yleisohjelma, josta käyvät ilmi puolueen poliittisen päätöksenteon ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen keskeiset tavoitteet ja periaatteet. Eduskuntaryhmän rooli on keskeinen käytännön eduskuntatyössä.
- Useat haastateltavat totesivat suhteen lähentyneen ja tiivistyneen ja samalla monet näkivät, että mahdollisessa vähemmistöhallitustilanteessa eduskuntaryhmän rooli kasvaisi entisestään.
- Eduskuntaryhmän ja puolueen resurssien tulisi olla erillisiä, mutta käytännössä eduskunnalla ei ole valvontavastuuta puolueen resurssien käyttöön liittyen. Käytännössä esimerkiksi samoja viestinnän resursseja saatetaan hyödyntää molempien tahojen toimesta.
- Joissakin tapauksissa eduskuntaryhmän ja puolueen välillä saattaa olla ristiriitoja ja erimielisyyksiä. Näissä tilanteissa yhteinen päätöksenteko voi vaikeutua.
- Juridisesti eduskuntaryhmällä on tiettyjä tehtäviä, joita käytännössä pidetään puolueelle kuuluvina (esim. hallitusneuvottelut). Näissä tilanteissa voi olla epäselvää, kumpi on todellinen toimija.

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

PUOLUEEN JA EDUSKUNTARYHMÄN VÄLINEN SUHDE 2/2

EDUSKUNTARYHMÄN JA PUOLUEEN TEHTÄVÄT, ROOLIT JA YHTEISTYÖ

Ikonit kuvaavat pelkistetyksi sitä, miten läheisiä eduskuntaryhmä ja puolue ovat sääntöjen ja yleisten käytäntöjen näkökulmasta, ja mille alueille niiden työ painottuu.

- **Eduskuntatyö:** Eduskuntaryhmä koordinoi ja toteuttaa puolueen politiikkaa eduskunnassa. Eduskuntaryhmä toimii kansanedustajien ryhmänä. Ryhmäkurin määrä vaihtelee ryhmittäin. Omantunnon asiat ovat yleensä yksittäisen kansanedustajan päätettävissä.
- **Päivänpolitiikka:** Eduskuntaryhmä on keskeinen toimija päivänpolitiikassa ja ryhmän puheenjohtaja vastaa ryhmän johtamisesta. Päiväpolitiikassa kansanedustajat, eduskuntaryhmä ja puolue toimivat yhdessä.
- **Ohjelmatyö:** Puolue vastaa yleisohjelmasta. Puoluejohdosta ja politiikasta päätetään puoluekokouksissa. Kansanedustajat osallistuvat ohjelmatyöhön puolueen jäseninä.
- **Puoluetyö:** Puolueiden eri johdot päättävät puolueen linjan ja puoluetyön sisällön. Puolueen johdon struktuureissa on eroja. Puolue toimii vaalikoneistona ja puoluetyö tähtää vaaleihin.

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

RAHOITUS 1/2

- Opposition lisätuki
- Yhteinen rahojen käyttö
- Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet
- **Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia**

Valtioneuvoston myöntämä tuki on puolueiden suurin tulonlähde kansallisella tasolla. Vuonna 2021 puoluetuki määräytyi seuraavasti:
SDP 7,127 meur;
PS 6,948 meur;
KOK 6,770 meur;
KESK 5,523 meur;
VIHR 3, 563 meur;
VAS 2,850 meur;
RKP 1,603 meur;
KD 0,890 meur;
Liik. 0,178 meur ja Ahvenanmaan maakunnan hallitus 0,178 meur.

PUOLUEET

- Puolueet saavat julkista tukea useilta tahoilta:
 - Valtio (velvollinen, kirjattu lakiin).
 - Kunnat (oikeutettu, ei velvollinen).
- Puolueiden valvontatehtävää koskevaa sääntelyä uudistettiin puoluelain muutossäännöksessä (683/2010). Valtiontalouden tarkastusvirasto, oikeusministeriö, sekä asianomaisten yhteisöjen tai säätiöiden tilintarkastajat ovat uudistuksen jälkeiset tahot puolueiden valvonnassa.

Valtio tukee puolueiden yleisluontoista toimintaa. Puoluetuen myöntää valtioneuvosto ja vuoden 2021 talousarviossa määrä on 35 635 000 € Ahvenanmaa mukaan lukien. Puoluetuki on tarkoitettu puolueiden poliittisen toiminnan tukemiseen sekä puolueiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Puolueen naisten poliittiseen toimintaan on suunnattu 5 % ja puolueiden piirijärjestöille 5 %. Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo puoluetuen käyttämistä, mutta tilitykset valtionavustuksen käytöstä eivät ole kaikilla puolueilla julkisia.

Puolueen rahoitus:

1. Puoluetuki: määräytyy puolueen kansanedustajien määrän mukaan.
2. Puolueen oma varainhankinta: Puolueilla voi olla omia sijoitustuottoja tai muusta omistuksesta tulevia tuottoja, esim. kiinteistöt, oma yritystoiminta (esim. kokoomuksella oma kustannusyhtiö).
3. Jäsenmaksut: puolueet voivat kerätä jäseniltään jäsenmaksua.
4. Lahjoitukset: Alle 1500 € lahjoitukset voi antaa anonyyminä. Sitä suuremmat lahjoitukset ovat julkisia. Ehdokkaat voivat hyväksyä kuntavaaleissa enintään 3000 €, eduskuntavaaleissa 6000 € sekä europarlamenttivaaleissa 10 000 € arvoista tukea. Puolue tai puolueyhdistys voi antaa tätä suurempaa tukea.

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

RAHOITUS 2/2

EDUSKUNTARYHMÄT

- Opposition lisätuki
- Yhteinen rahojen käyttö
- Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet
- **Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia**

Valtio tukee eduskuntaryhmää avustuksilla välttämättömän henkilöstön palkkaamisessa ja ryhmän toiminnan muissa aiheutuissa menoissa. Kukin eduskuntaryhmä saa eduskunnalta kuukausittain samansuuruisen perussumman ja edustajien määrän mukaisen lisäsumman. Perussumma suoritetaan vaalituloksen perusteella muodostetulle eduskuntaryhmälle.

Vuoden 2021 talousarvioesityksessä eduskuntaryhmien ryhmäkanslioita tuetaan 4 510 000 €. Jokaista edustajaa kohden jaetaan 1 724 € kuukaudessa. Lisäksi, vuoden 2019 eduskuntavaalien tuloksen perusteella muodostetulle eduskuntaryhmälle suoritetaan vaalikauden loppuun asti kahden edustajan kuukausisummaa vastaava määrä kuukaudessa. Jotkin eduskuntaryhmät voivat myös kerätä ryhmämaksuja tai ryhmäveroa (esim. kokoomus ja vihreät).

Eduskunnan kanslia toimii työnantajana joidenkin eduskuntaryhmien avustajille (perussuomalaisten eduskuntaryhmä, ruotsalaisen kansanpuolueen eduskuntaryhmä sekä puolet kokoomuksen eduskuntaryhmästä) ja muiden eduskuntaryhmien osalta avustajat ovat työsuhteessa eduskuntaryhmään.

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Eduskunnan toiminta

Perustuslaki (1999/731)

- Valtiovalta kuuluu kansalle ja kansaa Suomessa edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta. Eduskunta käyttää lainsäädäntövaltaa.
- Perustuslain kolmas luku koskee eduskuntaa ja kansanedustajia koskevia säädöksiä, esimerkiksi eduskunnan kokoonpanosta ja vaalikaudesta, eduskuntavaalien toimittamisesta, vaalikelpoisuudesta, kansanedustajan riippumattomuudesta ja koskemattomuudesta sekä kansanedustajan puhevapaudesta ja esteellisyydestä.
- Perustuslain neljäs luku koskee eduskunnan toiminnan säädöksiin, esimerkiksi valtiopäiviin, eduskunnan puhemieheen ja puhemiesneuvostoon, valiokuntiin, eduskunnan toimielinten valintaan, asioiden vireille tuloon ja asioiden valmisteluun, välikysymykseen, eduskunnan toiminnan julkisuuteen sekä kansanäänestykseen ja kansalaisaloitteeseen.

Puolueiden toiminta

Perustuslaki (1999/731)

- Perustuslaissa on viitattu puolueisiin vaaleihin liittyen – eduskuntavaaleissa ja presidentin vaaleissa rekisteröidyt puolueet voivat asettaa ehdolle ehdokkaita.

Puoluelaki (1969/10)

- Puoluelaki toimii säädöksenä puolueen muodostamiselle ja rekisteröimiselle. Lisäksi puoluelaissa määritellään puolueen tuki ja avustukset sekä puolueen tilintarkastus ja valvonta.

Eduskuntaryhmien toiminta

Perustuslaki (1999/731)

- Eduskuntaryhmien työtä ei ole virallisesti määritelty perustuslaissa ja eduskuntaryhmien työskentely määräytyy niiden omien sääntöjen ja käytäntöjen pohjalta. Eri eduskuntaryhmien työskentelytavoissa on käytännössä monia samankaltaisuuksia.
- Perustuslaissa on kuitenkin mainittu, että eduskuntaryhmät neuvottelevat hallitusohjelmasta ja valtioneuvoston kokoonpanosta ennen pääministerin valintaa.
- Eduskuntaryhmistä on maininta perustuslain 26 §, jossa säädetään ennenaikaisten eduskuntavaalien määräämisestä.

Laki eduskuntaryhmistä (2012/979)

Eduskuntaryhmän laissa säädetään eduskuntaryhmistä sekä niiden rekisteröinnistä. Lisäksi laissa säädetään eduskuntaryhmien tuesta, tuen käyttöönotosta ja valvonnasta.

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

YLEISKUVA TUKIPALVELUISTA 1/2

	Eduskunta tarjoaa kansanedustajille	Eduskunta tarjoaa eduskuntaryhmille	Eduskunta tarjoaa puolueille	Eduskuntaryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille	Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai eduskuntaryhmälle	Selite
	●	■	★	▲	♥	
Tietotekniikka	● PR					Tilat ja tekniset välineet ovat ilmaisia.
Informaatiopalvelut	● PR					Erytyisesti opposition käytössä.
Budjettitoimisto	● PR					Osana eduskunnan tietopalveluita
Asunto	● PR					Kulukorvaus, mikäli edustaja Uudenmaan vaalipiirin ulkoa.
Yhteydenpito jäseniin ja äänestäjiin					♥	Puolueelta pieni vaalituki.
Vieraiden kielten opetus	●					
Perehdytys eduskuntatyöskentelyyn	●					Eduskuntaryhmä tarjoaa joltakin osin.
Valmistelutyön tuki				▲		

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

YLEISKUVA TUKIPALVELUISTA 2/2

	Eduskunta tarjoaa kansanedustajille	Eduskunta tarjoaa eduskuntaryhmille	Eduskunta tarjoaa puolueille	Eduskuntaryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille	Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai eduskuntaryhmälle	Selite
	●	■	★	▲	♥	
Avustaja				▲		
Työmatkat	●					Kanslia tarjoaa tukea matkustamiseen.
Mediaseuranta	● PR					
Tukea henkilökunnan palkkaamiseen		■				Tuki avustajien palkkaamiseen.
Toimistotilat	● PR		★			Eduskunta tarjoaa kokoustila.
Opposition lisätuki						
Kirjasto	● PR + PU					

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

POIMINTOJA HAASTATTELUISTA

Eduskuntaryhmät ja puolueet

“Lakikirjan mukaan puolue tekee tärkeimmät päätökset. Tosiassillinen päätösvalta on kuitenkin siirtynyt ryhmille tai yksittäisille edustajille.”

*

”Puolueilla on eri tyyppinen tai jännitteinen suhde eduskuntaryhmän ja puolueen välillä.”

*

“Puolueen puheenjohtaja on ykkönen. Puolueen puheenjohtaja määrittelee tahdin, että se on selkeä jako, vaikka eduskuntaryhmän puheenjohtaja kuuluu ‘nyrkkiin’ joka johtaa politiikkaa.”

*

“Vähemmistöhallituksessa painopiste siirtyisi entistä enemmän eduskuntaan, sillä eduskunnan tuki pitäisi hakea jokaiseen esitykseen. Tällöin neuvottelut käytäisiin eduskunnan neuvotteluhuoneissa.”

Vaalijärjestelmän vaikutukset

“--Taustalla on se, että Suomessa ei ole listavaaleja. Edustajat tekevät vaalityönsä itse ja pääsevät itse eduskuntaan. Vaalityötä ei resursoida ja edustajan täytyy koota vaaleihin oma tukiryhmänsä. Tämä johtaa edustajien korkeampaan itsenäisyyteen, joka siirtyy eduskuntaryhmän vaikutusvaltaan ja se on käytännössä suurempi mitä lakikirja tai säännöt sanovat.”

*

“Puolueen kenttä on kaventunut. Puolueet ovat vaalikoneistoja, mutta eivät ole siinä enää niin tehokkaita.”

Eduskunnan toiminnan kehitysalueet

“Vastuu eduskunnan työn ja prosessien kehittamisestä on puhemiehellä. Puhemies vastaa eduskunnan hallinnosta. Puhemies määrittää hallinnollisen ja keskustelun kulttuurin.”

1.1 Käytännöt Pohjoismaissa – Suomi

YHTEENVETO

PUOLUE & EDUSKUNTARYHMÄ

- Eduskuntaryhmä ja puolue ovat erillisiä toimijoita, mutta eduskuntaryhmää sitovat puolueen linjat ja poliittinen agenda. Tahot tekevät tiivistä yhteistyötä ja yhteistyön on koettu monin paikoin tiivistyneen viime vuosien aikana.
- Puolueella on yleisohjelma, josta käyvät ilmi puolueen poliittisen päätöksenteon ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen keskeiset tavoitteet ja periaatteet. Puoluetta pidetään yleisesti ns. vaalikoneistona, jonka työ tähtää vaaleihin.
- Eduskuntaryhmän rooli on keskeinen käytännön eduskuntatyössä ja päivän politiikassa. Mahdollisessa vähemmistöhallitustilanteessa eduskuntaryhmän roolin.

RAHOITUS

Puolue

Valtio tukee puolueiden yleisluontoista toimintaa. Puoluetuki on tarkoitettu puolueiden poliittisen toiminnan tukemiseen sekä puolueiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen ja sen suuruuteen vaikuttaa kansanedustajien määrä. Lisäksi puolueet voivat tehdä omaa varainhankintaa, kerätä jäsenmaksuja tai saada lahjoituksia.

Eduskuntaryhmä

Valtio tukee eduskuntaryhmää avustuksilla välttämättömän henkilöstön palkkaamisessa ja ryhmän toiminnan muissa aiheutuvissa menoissa. Kukin eduskuntaryhmä saa kuukausittain samansuuruisen perussumman ja edustajien määrän mukaisen lisäsumman.

Kansanedustaja

Saa kuukausittaisen korvauksen työstään eduskunnalta.

TUKIPALVELUT

- Eduskunnan tukipalvelut on suunnattu pääosin yksittäisille kansanedustajille. Palvelut sisältävät mm. IT-, matkatoimisto- ja tietopalveluja, työterveyspalveluita, perehdytyskoulutuksen uusille kansanedustajille sekä kokousteknisiä palveluita.
- Eduskunnan tietopalveluiden käyttö korostuu etenkin oppositioon kuuluvilla eduskuntaryhmillä ja kansanedustajilla. Eduskunnan tietopalveluita ja eduskunnan omaa analyysitoimintaa on pyritty parantamaan mm. lisäämällä tietopalveluiden henkilöresurssia opposition tietopohjan vahvistamiseksi.
- Erillistä lisätukea oppositioon kuuluville eduskuntaryhmille ei ole käytössä. Eduskunnan tietopalvelut nähdään kuitenkin tasoittavan opposition ja hallituksen välisen työskentelyn eroja.

SÄÄNNÖT VS. KÄYTÄNNÖT

- Eduskuntaryhmän ja puolueen suhdetta määrittelee jokaisen puolueen ja eduskuntaryhmän omat säännöt. Eri puolueilla on tästä syystä esimerkiksi erilaisia johtorakenteita.
- Eduskuntaryhmän ja puolueen resurssien tulisi olla erillisiä, mutta käytännössä eduskunnalla ei ole valvontavastuuta puolueen resurssien käyttöön liittyen. Esimerkiksi samoja viestinnän resursseja saatetaan hyödyntää molempien tahojen toimesta.
- Juridisesti eduskuntaryhmällä on tiettyjä tehtäviä, joita käytännössä pidetään puolueelle kuuluvina (esim. hallitusneuvottelut). Näissä tilanteissa voi olla epäselvää, kumpi on todellinen toimija.

1.2 Ruotsi

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

PERUSTIEDOT 1/5

PARLAMENTTI

Parlamentin nimi paikalliskielellä

Riksdagen

Vaalitapa

Suhteellinen listavaali (suljettu)

Parlamentin toimintaa ohjaava lainsäädäntö

The Riksdag Act (2014: 801)

Sisältää parlamentin työskentelyn ja toiminnan säännöt; laaja verrattuna muiden maiden vastaaviin lakeihin.

Parlamentin jäsenten määrä ja puoluejakauma

Jäseniä
349

Ei puoluetta
2

Seuraavat parlamenttivaalit

11. syyskuuta 2022

Parlamentin keskeisimmät tehtävät

- Laeista päättäminen - suurin osa ehdotuksista tulee hallitukselta, mutta myös yksittäinen parlamentin jäsen tai useampi jäsen yhdessä voivat laatia ehdotuksen uudesta laista. Lain hyväksyminen edellyttää, että yli puolet parlamentin jäsenistä tukee sitä.
- Valtionbudjetista päättäminen – hallitus tekee tätä varten budjettiehdotuksen.
- Hallituksen valvominen – parlamentin jäsenet voivat esim. esittää hallitukselle kysymyksiä ja perustuslakivaliokunta arvioi, missä määrin hallitus toimii sääntöjen mukaisesti.
- EU-asioiden parissa työskentely – hallitus konsultoi parlamenttia EU-asioissa.
- Ulkopoliittikan toteuttaminen – parlamentti ja hallitus muotoilevat yhdessä Ruotsin ulkopoliittikkaa.

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

PERUSTIEDOT 2/5

HALLITUS

- Parlamentti valitsee pääministerin puhemiehen ehdotuksesta.
- Pääministeri valitsee ministerit ja pääministeri voi vaihtaa hallituksen kokoa ja ministereitä.

Ministeriöt

12

Ministerit

22 (15.2.2021)

- Nykyinen vähemmistöhallitus on toiminut vuodesta 2019.
- Hallituksen muodostavat sosiaalidemokraattinen puolue (*Social Democratic Party*) ja ympäristöpuolue (*Green Party*).
- Hallituksen tehtävänä on ohjata Ruotsia. Se vaikuttaa kokonaisvaltaisesti yhteiskunnan kehitykseen muun muassa tekemällä lakiehdotuksia valtiopäiville, toimeenpanemalla valtiopäivien päätökset, ohjaamalla valtion toimintaa ja edustamalla Ruotsia EU:ssa.
- Hallituksella tulee olla valtiopäivien tuki politiikkansa toteuttamiseen.
- Ministeri ei voi samanaikaisesti toimia parlamentin jäsenenä.

Vähemmistö- / enemmistöhallitukset

- 2000-luvulla Ruotsissa on ollut pääosin vähemmistöhallituksia lukuun ottamatta vuosia 2006-2010.

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

PERUSTIEDOT 3/5

PARLAMENTIN JOHTAMINEN JA HALLINTO

Johtaminen

- Parlamentin puhemies (*Speaker / talman*) johtaa parlamentin työskentelyä yhdessä ryhmäjohtajien kanssa ja parlamentin hallinnon tuella. Hän johtaa hallitusneuvotteluja hallituksen vaihdon yhteydessä ja tekee ehdotuksen pääministeristä.
- Parlamentilla on kolme varapuhemiestä (*Deputy Speakers / vice talmän*) ja he muodostavat yhdessä puhemiehen kanssa puhemiestön (*presidium*).
- Parlamentti valitsee puhemiehen ja varapuhemiehet. Parlamentin puhemiehen positio on korkea-arvoisin positio, johon Ruotsissa voi tulla valituksi.

Hallinto

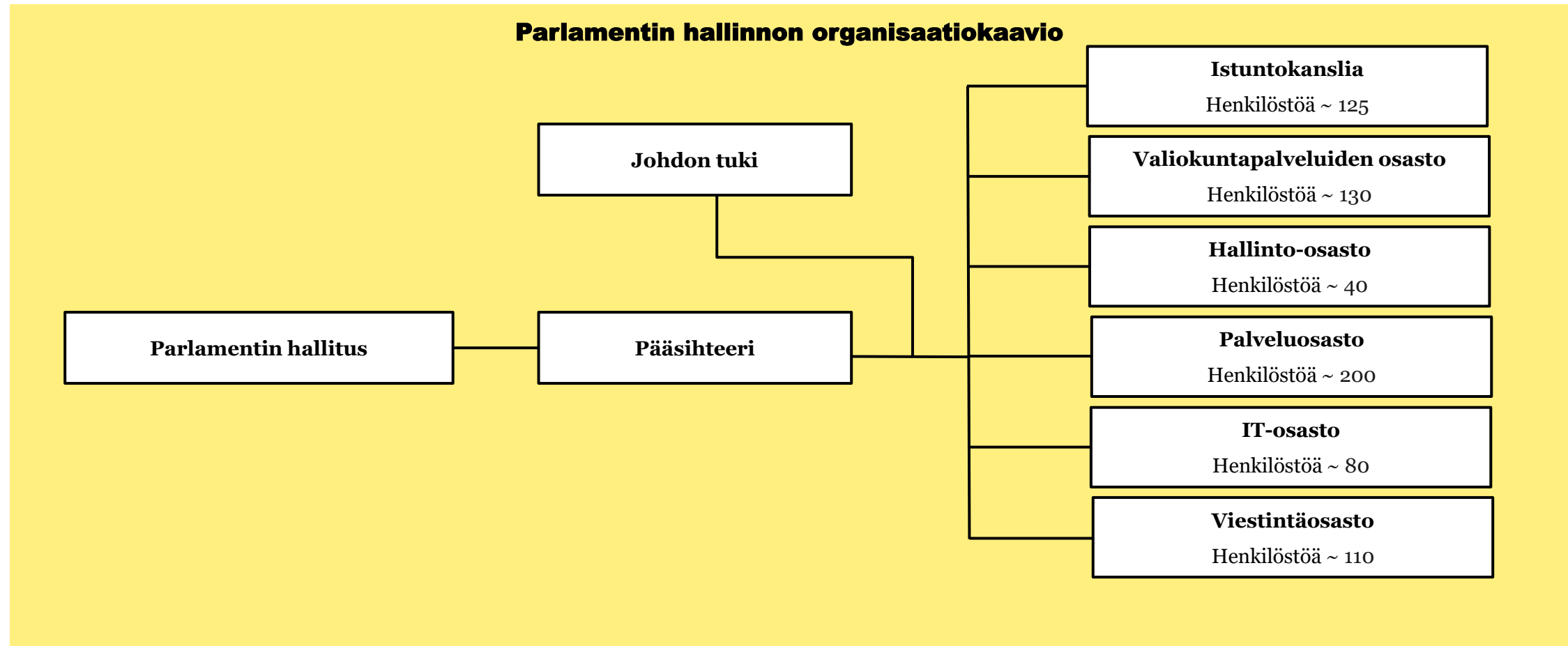
- Parlamentin hallinnossa työskentelee noin 700 henkilöä.
- Hallintoa johtaa parlamentin hallitus (*Riksdag Board / Riksdagsstyrelsen*). Sen puheenjohtajana toimii parlamentin puhemies (*Speaker / Talman*). Lisäksi hallitukseen kuuluu 10 parlamentin jäsentä, jotka parlamentti valitsee. Parlamentin hallitus päättää mm. parlamentin hallinnon toimintasäännöistä, toimintasuunnitelmasta, vuosikertomuksesta ja hallinnon budjettiluonnoksesta ja vastaa parlamentaaristen prosessien kehittämisestä.
- Hallinnon ylin johtaja on pääsihteeri (*Secretary-general / Riksdagsdirektör*), jonka parlamentti valitsee. Hän vastaa hallinnosta ja sen johtamisesta parlamentin hallituksen direktiivien ja ohjauksen mukaisesti.
- Johdon tuki (*Office of the Speaker and the Secretary-General / Ledningsstaben*) tukee parlamentin puheenjohtajia ja sen pääsihteeriä työssään. Johdon tuki koordinoi tukipalveluiden kehittämistä, jota tehdään jatkuvasti osana palveluita.

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

PERUSTIEDOT 4/5

ORGANISAATIOKAAVIO

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

PERUSTIEDOT 5/5

PARLAMENTIN HALLINNON OSASTOT

- **Istuntokanslia** (*Secretariat of the Chamber / Kammaravdelningen*) suunnittelee ja toteuttaa täysistunnossa tapahtuvaa työskentelyä. Istuntokanslia koostuu EU-asioiden sihteeristöstä, keskuskansliasta, juridisesta yksiköstä, pöytäkirjakansliasta, parlamentin kansainvälisestä kansliasta ja parlamentin tietopalvelusta.
- **Valiokuntapalveluiden osaston** (*Committee Services Division / Utskottsavdelningen*) tehtävänä on tukea parlamentin jäseniä valiokuntatyössään. Yksikön henkilöstö koostuu virkamiehistä. Yksikössä on valiokuntakansliat, EU-asioiden kanslia sekä arviointi- ja tutkimussihteeristö.
- **Hallinto-osasto** (*Administrative division / Förvaltningsavdelningen*) vastaa talouden hallinnollisista, henkilöstöön ja palkanmaksuun liittyvistä sekä parlamentin jäsenten hallinnollisiin asioihin liittyvistä tehtävistä.
- **Palveluosasto** (*Service division / Fastighets- och serviceavdelningen*) tuottaa parlamentille, parlamentin jäsenille, puolueiden toimistoille ja parlamentin hallinnolle tukea ja palveluita. Palveluosasto jakautuu turvallisuusyksikköön, kiinteistöyksikköön, sisäisten palveluiden yksikköön ja parlamentaaristen dokumenttien yksikköön. Palveluosastolla työskentelee noin 200 henkilöä.
- **IT-osasto** (*IT Division / It-avdelningen*) tuottaa IT-tukea parlamentin jäsenille, parlamentin hallinnolle ja puolueiden toimistoille. Osasto myös kehittää ja ylläpitää IT-palveluita ja vastaa IT-arkkitehtuurista ja teknisestä infrastruktuurista. Osasto tuottaa lisäksi kaikki parlamentin televisiolähetykset.
- **Viestintäosasto** (*Communications Division / Kommunikationsavdelningen*) pyrkii edistämään läpinäkyvyyttä sekä parlamenttiin sekä EU:n liittyvän tiedon saavutettavuutta. Osasto koostuu viestinnän suunnittelun yksiköstä, lehdistön, toimituksen ja kehittämisen yksiköstä, vierailujen, koulutuksen ja tapahtumien yksiköstä, parlamentin kirjastosta sekä demokratian juhluvuoden sihteeristöstä. Viestintäosastolla työskentelee noin 110 henkilöä.

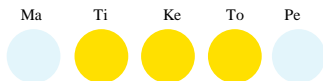
Parlamenttirakennus – Kuva: Riksdagen

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

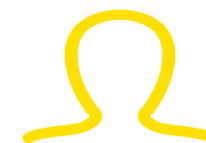
PARLAMENTTITYÖ PARLAMENTIN JÄSENEEN NÄKÖKULMASTA 1/2

TYÖ PARLAMENTISSA

- Parlamentin jäsenet saavat parlamentilta kuukausittaisen korvauksen työstään (n. 6700 €/ 69 900 SEK), mutta eivät muuta tukea parlamentilta. Saman puolueen parlamentin jäsenet muodostavat parlamenttiryhmän.
- Parlamentin jäsenet käyttävät suuren osan ajastaan valiokuntatyöskentelyyn. Valiokuntajäsenyys vaikuttaa keskeisesti siihen, mihin aiheeseen parlamentin jäsen työssään syventyy.
- Lisäksi parlamentin jäsenet osallistuvat täysistuntoihin.
- Parlamentin jäsenten muu tehtävänkuva vaihtelee henkilöittäin ja profiileittain – esimerkiksi puoluejohtoon kuuluvien parlamentin jäsenten työnkuvaan kuuluu kiinteästi mediayhteistyö.
- Parlamentti työskentelee tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin.

PARLAMENTIN
JÄSEN

L e d a m o t

TYÖ OMASSA VAALIPUIRISSÄ

- Parlamentin työskentelyrytmi on suunniteltu niin, että parlamentin jäsenet voivat maanantaisin ja perjantaisin työskennellä omassa vaalipiirissään.
- Osa parlamentin jäsenistä on paikallisten valtuustojen jäseniä.
- Lisäksi he tapaavat vaalipiirinsä yrityksiä, järjestöjä ja äänestäjiä.

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

PARLAMENTTITYÖ PARLAMENTIN JÄSENEEN NÄKÖKULMASTA 2/2

PARLAMENTTIRYHMÄ

- Parlamenttiryhmää johtaa yleensä hallitus tai hallintoneuvosto (*styrelse / förtroenderåd*). Parlamenttiryhmän johtaja (*gruppledaren*) vastaa juoksevista asioista. Parlamenttiryhmät kokoontuvat tiistai-iltapäivisin suljettuihin kokouksiin, joiden asialistan hallitus valmistelee.
- Parlamenttiryhmän työskentelyn tavoite riippuu siitä, kuuluuko puolue oppositioon vai hallitukseen. Oppositioparlamenttiryhmien tavoitteena on tuottaa vaihtoehtoisia ehdotuksia hallituksen politiikalle ja pyrkiä saamaan näille tukea parlamentissa. Hallituspuolueita edustavien parlamenttiryhmien tavoitteena on puolestaan osallistua hallituksen politiikan muodostamiseen ja pyrkiä saamaan tälle kannatusta parlamentissa. Toinen työskentelyyn vaikuttava seikka on se, onko hallitus enemmistö- vai vähemmistöhallitus. Parlamenttiryhmien merkitys korostuu vähemmistöhallitustilanteessa.
- Parlamenttiryhmien työskentely on organisoitu tyypillisesti temaattisiin valiokuntaryhmiin.

VALIOKUNTATYÖSKENTELY

- 15 parlamentaarista valiokuntaa, jotka valmistelevat esitykset parlamentille.
- Jokaisella valiokunnalla on valiokuntapalveluiden yksikössä oma kanslia, joka koostuu kansliapäälliköstä ja 5-10 virkamiehestä. Nämä antavat valiokuntien jäsenille sekä sisällöllistä asiantuntijatukea kuin käytännön tukea päivittäisissä asioiden hoitamisessa.
- Lisäksi parlamentissa toimii EU-asioiden (*European Union Affairs / EU-nämnden*) –valiokunta, jossa muodostetaan hallituksen EU-poliittisia kantoja.
- Jokaisessa valiokunnassa on 17 jäsentä (15.2.2021, jäsenten määrä päätetään vaalien jälkeen), jotka edustavat kaikkia puolueita. Suurilla puolueilla on suurempi edustajisto kaikissa valiokunnissa.

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN VÄLINEN SUHDE 1/2

- Puolueet laativat vaaliohjelman, joka määrittelee puolueen päätavoitteet ja suuntaviivat tulevalle parlamenttikaudelle. Parlamenttiryhmillä on puolestaan keskeinen rooli puolueen politiikan koordinoinnissa.
- Aiemmin parlamenttiryhmit ja puolueet olivat selkeästi erillisiä tahoja, mutta nämä ovat vähitellen lähentyneet toisiaan ja näiden kahden yhteistyö on hyvin tiivistä etenkin päivänpolitiikassa. Tämä johtuu politiikan tempon ja luonteen muuttumisesta – puolueen kanta erinäisiin asioihin tulee nykyisin muodostaa nopeasti. Tämä korostaa parlamenttiryhmän roolia ja merkitystä puolueelle.
- Parlamenttiryhmän johtajaa kuvaillaankin puolueen sisäiseksi johtajaksi ja puolueen toiseksi vaikutusvaltaisimmaksi jäseneksi puolueen pääsihteerin jälkeen. Käytännössä ne puolueen jäsenet, jotka kuuluvat parlamenttiryhmään, vaikuttavat päivänpolitiikan kautta välillisesti myös puolueen politiikkaan ja linjauksiin.
- Jokaisella parlamenttiryhmällä on tukenaan oma kanslia tai sihteeristö, joka koostuu asiantuntijoista, poliittisista sihteereistä ja avustajista, jotka ovat puolueen työllistämiä. Poliittiset sihteerit työskentelevät ensisijaisesti parlamenttiryhmälle ja toissijaisesti yksittäisille parlamentin jäsenille. Muodollisesti puolueiden poliittisilla sihteereillä ei ole tehtävää parlamentissa, mutta käytännössä parlamentissa työskentelee useita puolueen työllistämiä henkilöitä.
- Niin poliittisia puolueita kuin parlamenttiryhmäitä johdetaan parlamentista käsin, ja haastatteluissa kuvattiin samojen henkilöiden johtavan ”molempia jalkoja”.

Esimerkki käytännöstä:

Maltillinen kokoomus (*the Moderates*)

- Puolueen pääsihteerit osallistuu parlamenttiryhmän tiistaiseen kokoukseen vähintään kerran kuukaudessa.

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

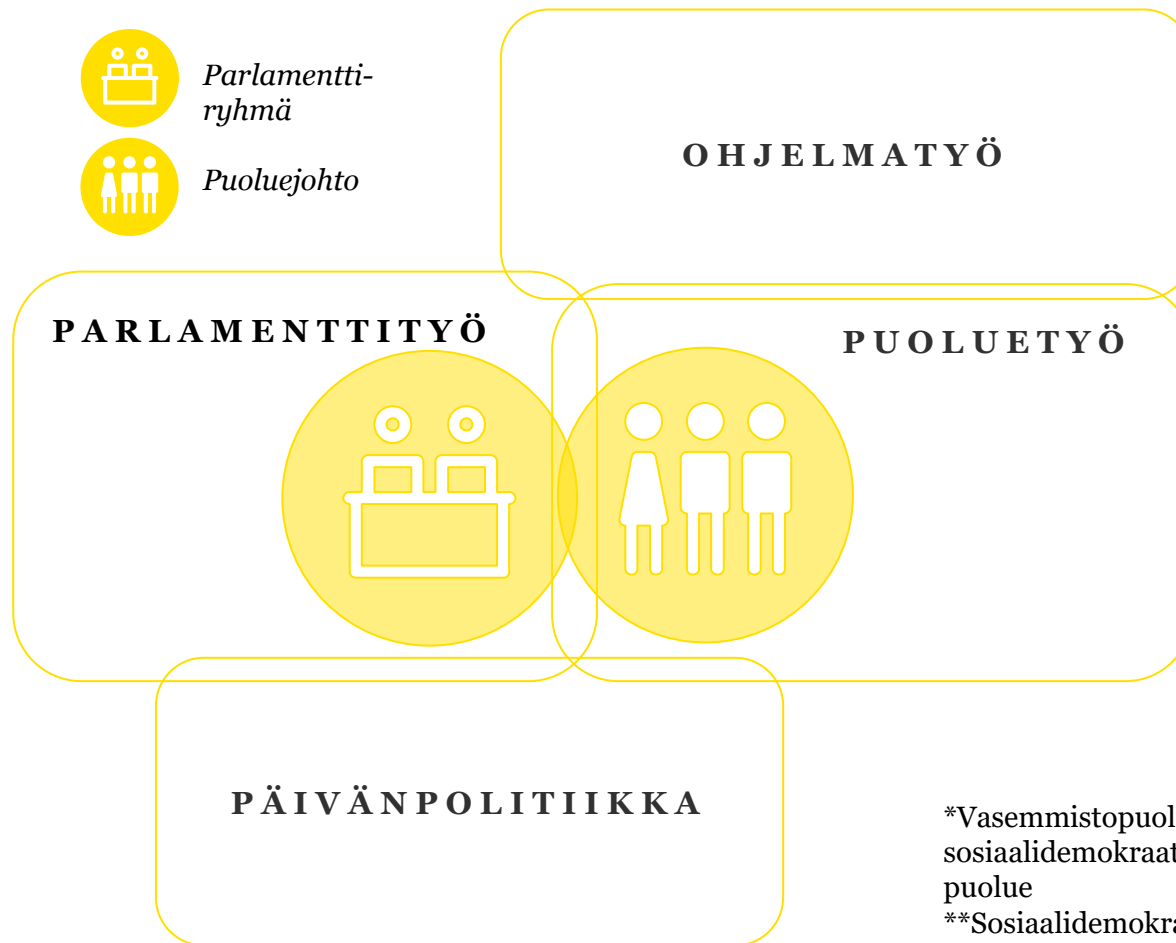
PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN VÄLINEN SUHDE 2/2

PARLAMENTTIRYHMÄN JA PUOLUEEN TEHTÄVÄT, ROOLIT JA YHTEISTYÖ

Ikonit kuvaavat pelkistetysti sitä, miten läheisiä parlamenttiryhmä ja puolue ovat sääntöjen ja yleisten käytäntöjen näkökulmasta, ja mille alueille niiden työ painottuu.

- **Parlamenttityö:** Parlamenttiryhmä koordinoi puolueen politiikkaa parlamentissa. Parlamenttiryhmä määrittelee, mihin teemoihin sen jäsenet erikoistuvat työskentelyssään. Parlamenttiryhmä raportoi työstään vuosittain puolueelle*.
- **Päivänpolitiikka:** Parlamenttiryhmä on keskeinen toimija päivänpolitiikassa ja ryhmän johtaja vastaa ryhmän johtamisesta. Parlamenttiryhmä on puolueen pääsihteerille tärkeä yhteistyötaho. Parlamentin jäsenet ovat yleensä lojaaleja puolueille, kulttuuri on yhteisöllinen.
- **Ohjelmatyö:** Puolue vastaa ohjelmatyöstä. Puoluejohdosta ja politiikasta päätetään puoluekokouksissa. Parlamentin jäsenet osallistuvat ohjelmatyöhön puolueen jäseninä.
- **Puoluettyö:** Puolueilla on yleensä toimistot parlamentissa. Puolueiden hallitukset päättävät parlamenttiryhmän toimintasäännöistä*.(sekä joissain tapauksissa budjetista**)

*Vasemmistupuolue, sosiaalidemokraattinen puolue
**Sosiaalidemokraattinen puolue

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

RAHOITUS 1/2

- **Opposition lisätuki**
- Yhteinen rahojen käyttö
- Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet
- **Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia***

Valtion ja parlamentin myöntämä tuki on puolueiden suurin tulonlähde kansallisella tasolla. Valtio ja parlamentti jakavat puolueille vuositasolla yhteensä noin 480 miljoonaa kruunua (noin 46 miljoonaa euroa) tukea. Julkisen tuen osuus puolueiden tuloista vaihtelee puolueittain. Osuus on esim. Vasemmistopuolueella 77 %, Vihreillä 66 % ja Sosiaalidemokraattisella puolueella 34 %.

PUOLUEET

- Puolueet saavat julkista tukea useilta tahoilta:
 - Valtio (velvollinen, kirjattu lakiin)
 - Kunnat (oikeutettu, ei velvollinen)
 - Lääninhallitukset (oikeutettu, ei velvollinen)
- Lisätäkseen politiikan ja puolueiden rahoituksen läpinäkyvyyttä, seitsemän puoluetta sopi vuonna 2000 puolueiden tuloslaskelmien yhdenmukaisesta esitystavasta tietojen vertailukelpoisuuden edistämiseksi. Vuonna 2018 voimaan astunut rahoituksen läpinäkyvyyttä koskevalla lailla on haluttu entisestään lisätä puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä.

Valtio tukee puolueiden yleisluontoista toimintaa. Puolueet voivat itse päättää tuen käytöstä eikä tuen käyttöä valvota. Tuki jaetaan valtakunnalliselle puolue-organisaatiolle, josta se jaetaan halutulla tavalla eri kohteisiin.

Parlamenttiin valitut puolueet:

1. Puoluetuki: Perustuu parlamentin jäsenten määrään. Puoluetuki on 30 354 € (318 257 SEK) vuodessa jokaista parlamentin jäsentä kohden.
2. Toimistotuki: Toimistotuki jakautuu perustukeen ja lisätukeen. Perustuki on noin 550 000 € vuodessa (5,8 miljoonaa SEK) per puolue. Lisätuki määräytyy parlamentin jäsenten määrän sekä oppositio- tai hallituspuoluestatuksen perusteella (hallituspuolueet saavat vähemmän tukea kuin oppositiopuolueet). Lisätuki on 1559 € (16350 SEK) per parlamentin jäsen hallituspuolueille / 2318 € (24300 SEK) per parlamentin jäsen oppositiopuolueille.

Puolueet, jotka eivät ole parlamenttissa:

Puolueet ovat oikeutettuja tukeen, jos ne saavat vähintään 2,5 % koko maan äänistä ainakin toisena kahdesta viimeisimmästä vaalista.

*vain pieniä anonyymejä lahjoituksia (alle 0,05*vakioitu hintaperusosuus, eli noin 2365 SEK / 225 €)

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

RAHOITUS 2/2

- **Opposition lisätuki**
- Yhteinen rahojen käyttö
- Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet
- **Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia***

PARLAMENTTIRYHMÄT

Parlamentti tukee lain mukaan parlamenttiryhmien ja parlamentin jäsenten työtä parlamentissa. Parlamenttiryhmät tekevät vuosittain parlamentille selvityksen tuen käytöstä. Tuki jakautuu neljään kategoriaan:

1. Perustuki, joka koostuu perusmäärästä ja parlamentin jäsenten lukumäärään pohjautuvasta lisämäärästä. Perusmäärä on noin 162 000 € (1,7 miljoonaa SEK). Hallitukseen kuuluvat parlamenttiryhmät saavat yhden perusmäärän ja oppositioon kuuluvat kaksi. Lisämäärä on noin 5400 € per parlamentin jäsen (57 000 SEK).
2. Poliittisten sihteerien tuki: Vastaa yhden poliittisen sihteerin palkkaa per parlamentin jäsen (6200 € / 64 600 SEK per kuukausi). Parlamenttiryhmä päättää tuen käytöstä omien ja parlamentin jäsenten tarpeiden ja toiveiden pohjalta.
3. Ulkomaanmatkojen tuki maksetaan parlamenttiryhmille ja sen tarkoituksena on tukea esimerkiksi parlamentin jäsenten konferenssimatkoja. Ulkomaanmatkojen tuki on noin 480 € / 5000 SEK jokaista 20 ensimmäistä parlamentin jäsentä kohden ja puolet tästä muita parlamentin jäseniä kohden. Lisäksi parlamenttiryhmät saavat 240 € / 2500 SEK vuosittaisen tuen per parlamentin jäsen Euroopan talousalueen yhteistyöhön liittyviin matkoihin.
4. Parlamentin jäsenten kielikoulutusten tuki. Parlamentti tukee parlamentin jäsenten kielikoulutuksiin osallistumista. Tuki on suuruudeltaan 190 € / 2000 SEK per parlamentin jäsen vaalien jälkeisten kahden vuoden aikana.

*vain pieniä anonyymejä lahjoituksia (alle 0,05*vakioitu hintaperusosuus, eli noin 2365 SEK / 225 €)

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Parlamentin toiminta

The Riksdag Act (2014: 801)

- Perustuslaki vuoteen 1974 asti – sittemmin erityisen lain asema perustuslain ja normaalien lain välimaastossa, eli muutokset lakiin perustuslain lainsäätämisyjärjestyksen mukaisesti, vaikka ei muodollisjuridisesti ole perustuslain osa.
- Laaja verrattuna muiden maiden vastaaviin lakeihin.
- Sisältää parlamentin työskentelyn ja toiminnan säännöt - mm. parlamenttivaalit, istunnot, parlamentin työn ohjaus ja suunnittelu, jäsenet, komiteat, välikysymykset ja kysymykset ministeriölle, lakiesitysten esittely, valmistelu ja päättäminen, parlamentin toimijat ja hallinto.

Puolueiden toiminta

Perustuslaki (1974: 152), (1810: 0926), (1949: 105), (1991: 1469)

- Perustuslaissa on viitattu puolueisiin lähinnä vaaleihin liittyen - vaaleissa äänestetään puolueita ja lisäksi on mahdollisuus esittää preferenssi tietylle ehdokkaalle.
- Puolue tarvitsee vähintään 4 % äänistä (14 parlamentin jäsentä) päästäkseen parlamenttiin. Edustus on mahdollinen pienemmälläkin määrällä tiettyjen ehtojen mukaisesti.

Muu lainsäädäntö

- *Act (1972: 625) on State Support for Political Parties* – valtion puolueille antamiin tukiin liittyvä laki.
- *Act (2016: 1109) on Parliament's Support for Parliamentary Groups' and Parliament Members' Work at the Parliament.*
- *Law (2018: 90) on Transparency in the Financing of Parties* – puolueiden tukemiseen liittyvä laki.
- *Election Act (2005: 837)* – vaaleja koskeva laki.

Parlamenttiryhmien toiminta

Perustuslaki (1974: 152), (1810: 0926), (1949: 105), (1991: 1469)

- Parlamenttiryhmien työtä ei ole virallisesti määritelty Ruotsin laissa, vaan parlamenttiryhmien työskentely määräytyy niiden omien sääntöjen ja käytäntöjen pohjalta. Eri parlamenttiryhmien työskentelytavoissa on käytännössä monia samankaltaisuuksia.
- Perustuslaissa on kuitenkin mainittu, että parlamentin puhemies konsultoi eri parlamenttiryhmien edustajia hallitusta muodostaessaan.

Muu lainsäädäntö

- Parlamenttiryhmät on mainittu *The Riksdag Act*:ssa vain muutamissa kohdissa liittyen esimerkiksi parlamenttiryhmien edustamiseen parlamentin eri toimijoissa.
- Parlamenttiryhmän johtaja on määritetty *The Riksdag Act*:ssa. Laissa mainitaan usein parlamenttiryhmät (*party group*) puolueiden (*party*) sijaan.

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

YLEISKUVA TUKIPALVELUISTA 1/2

	Parlamentti tarjoaa parlamentin jäsenille 	Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille 	Parlamentti tarjoaa puolueille 	Parlamenttiryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille 	Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai parlamenttiryhmälle 	Selite
Tietotekniikka						Tilat ja tekniset välineet ovat ilmaisia.
Informaatiopalvelut	 PR					
Budjettitoimisto	 PR					Pääasiassa parlamenttiryhmien hyödyntämä.
Asunto						Mikäli asuu yli 50km päässä Tukholmasta.
Yhteydenpito jäseniin ja äänestäjiin						
Vieraiden kielten opetus		 PR				Parlamenttiryhmille, joka tarjoaa ryhmän jäsenille.
Perehdytys parlamentti-työskentelyyn						Myös IT-koulutuksia.
Valmistelutyön tuki						

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

YLEISKUVA TUKIPALVELUISTA 2/2

	Parlamentti tarjoaa parlamentin jäsenille 	Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille 	Parlamentti tarjoaa puolueille 	Parlamenttiryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille 	Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai parlamenttiryhmälle 	Selite
Avustaja						
Työmatkat	 PR					Parlamentti maksaa matkustustukea parlamenttiryhmälle.
Mediaseuranta						
Tukea henkilökunnan palkkaamiseen						Tukea 1 pol. sihteeri per ryhmän jäsen & muu tuki.
Toimistotilat						Puolueiden päätoimistot ovat parlamentissa.
Opposition lisätuki						Parlamentilta parlamenttiryhmille ja valtiolta puolueille.
Kirjasto	 PR + PU					Sekä parlamenttiryhmä että puolue hyödyntää.

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

POIMINTOJA HAASTATTELUISTA

Parlamenttiryhmät ja puolueet

“Puolueet ovat vahvoilla parlamentissa, se on realiteetti. Heillä on hallussaan kaikki varat. Voidaan teoriassa sanoa, että varoja riittäisi jokaiselle parlamentin jäsenelle, mutta varat menevät kuitenkin puolueille”

*

“Parlamenttiryhmillä on keskeinen rooli puolueen käytäntöjen määrittämisessä.”

*

“Yleinen tendenssi on, että puolueet siirtyvät parlamenttiryhmään – Puolueen sekä parlamenttiryhmän sihteerien erottaminen on vaikeaa.”

*

“Parlamenttiryhmän jokaviikkoista tiistain (klo 16-18) tapaamista voidaan pitää poliittisen työn kosketuskohtana. Siellä ryhmällä on vaikutusvaltaa luoda kantansa koskien esimerkiksi lakiehdotuksia, selvitys-, tai muuta poliittista työtä”.

Parlamentin toiminnan kehitysalueet

“Oppositiossa olevat ryhmät toivoisivat enemmän tukea. Tämä on polttava aihe tällä hetkellä. Yleensä lainsäädäntöä luonnostellaan ministeriöissä, mutta oppositio toivoisi toiminnan siirtyvän komiteoihin. Sen toteutuminen vaatisi lisää resursseja.”

Vaalijärjestelmän vaikutukset

“--Tämän takia parlamentin jäsenet ovat vahvempia kuin yksilöt suomessa. Ruotsissa on yleistä, että vähemmän karismaattinen persoona voidaan valita johtoon, koska hän on alansa ammattilainen. Heidät saatetaan valita, koska puolue tarvitsee heitä parlamentissa. Tämä vaalijärjestelmä tuottaa erilaisia poliitikoita – Myös ehkä erilaisia tarpeita.”

*

“Puolueet ovat verrattain tärkeämpiä Ruotsissa kuin Suomessa.”

1.2 Käytännöt Pohjoismaissa – Ruotsi

YHTEENVETO

PUOLUE & PARLAMENTTIRYHMÄ

- Poliittisilla puolueilla on yleensä toimistot parlamentissa. Niin puoluetta kuin parlamenttiryhmää johdetaan siten samasta paikasta.
- Puolue vastaa ohjelmatyöstä. Parlamenttiryhmä puolestaan koordinoi puolueen politiikkaa parlamentissa ja raportoi työstään vuosittain puolueelle.
- Puolueiden hallitukset päättävät parlamenttiryhmän toimintasäännöistä sekä joissain tapauksissa näiden budjetista.
- Aiemmin parlamenttiryhmät ja puolueet olivat selkeästi erillisiä tahoja, mutta nämä ovat vähitellen lähentyneet toisiaan ja näiden kahden yhteistyö on hyvin tiivistä etenkin päivänpolitiikassa.
- Parlamenttiryhmän johtajaa kuvaillaan puolueen sisäiseksi johtajaksi ja puolueen toiseksi vaikutusvaltaisimmaksi jäseneksi puolueen pääsihteerin jälkeen

RAHOITUS

Puolue

Valtio tukee puolueiden yleisluontoista toimintaa. Parlamenttiin valituille puolueille valtio antaa puoluetukea ja toimistotukea. Puolueet, joilla ei ole parlamentin jäseniä, ovat oikeutettuja tukeen, jos niillä on vähintään 2,5 % koko maan äänistä vähintään toisena viimeisimmästä kahdesta vaalista.

Parlamenttiryhmä

Parlamentti tukee parlamenttiryhmien ja parlamentin jäsenten työtä parlamentissa. Tuki jakautuu perustukeen, poliittisten sihteerien tukeen, ulkomaanmatkojen tukeen sekä parlamentin jäsenten kielikoulutuksen tukeen.

Parlamentin jäsen

Saa kuukausittaisen korvauksen työstään parlamentilta.

TUKIPALVELUT

- Parlamentin tukipalvelut on suunnattu pääosin yksittäisille parlamentin jäsenille. Palvelut sisältävät mm. IT-, matkatoimisto- ja tietopalveluja sekä perehdytyskoulutuksen uusille parlamentin jäsenille.
- Parlamentti tarjoaa myös budjetointipalvelua, jota hyödyntävät etenkin parlamenttiryhmät.
- Parlamentti maksaa parlamenttiryhmälle tukea poliittisten sihteerien ja avustajien palkkaamista sekä kielikoulutuksia ja ulkomaanmatkoja varten. Parlamenttiryhmät päättävät itse, miten tuen käyttävät.
- Puolueille ja parlamenttiryhmille parlamentti tarjoaa tilat.
- Oppositioon kuuluvat parlamenttiryhmät saavat lisätukea parlamentilta.
- Tukipalveluiden kehittämisen koordinoinnista vastaa Johdon tuki – yksikkö.

SÄÄNNÖT VS. KÄYTÄNNÖT

- Ruotsin parlamenttia koskeva laki on laaja ja se sisältää parlamentin työskentelyn ja toiminnan säännöt - mm. parlamenttivaalit, istunnot, parlamentin työn ohjaus ja suunnittelu, jäsenet, komiteat, välikysymykset ja kysymykset ministeriölle, lakiesitysten esittely, valmistelu ja päättäminen, parlamentin toimijat ja hallinto.
- Puolueiden julkinen rahoitus on lain mukaan määritelty niin, että valtio tukee puolueiden yleistä toimintaa ja parlamentti parlamenttiryhmien ja parlamentin jäsenten toimintaa. Käytännössä tuen käytöstä päättävät puolue ja parlamenttiryhmä.
- Parlamentin jäsenillä on muodollinen mandaatti toimia oman vaalipiirinsä parlamentin jäsenenä. Puoluelojaliteetti on parlamentissa kuitenkin tyypillisesti korkealla tasolla (eroavaisuuksia löytyy eri puolueiden välillä).

1.3 Norja

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

PERUSTIEDOT 1/5

PARLAMENTTI

Parlamentin nimi paikalliskielellä

Stortinget

Vaalitapa

Suhteellinen listavaali (avoin)

Parlamentin toimintaa ohjaava lainsäädäntö

The Norwegian Parliament
The Rules of Procedure (1965).

Parlamenttia ei voi hajottaa vaalien välissä, vaan parlamentti toimii aina koko 4-vuotisen kauden loppuun.

Parlamentin jäsenten määrä ja puoluejakauma

Jäseniä
169

Labour Party
48

Conservative Party
36

Center Party
28

The Progress Party
21

Socialist Left Party
13

The Red Party
8

Liberal Party
8

- Green Party – 3
- The Christian Democratic Party- 3
- Patient Focus - 1

Seuraavat parlamenttivaalit

Syyskuussa 2025

Parlamentin keskeisimmät tehtävät

- Parlamentin päätehtävät ovat: hyväksyä uusia lakeja sekä muuttaa ja kumota olemassa olevia lakeja; määrittää valtion tulot ja menot julkisen talouden budjetoinnin mukaisesti; valvoa hallitusta ja julkishallintoa; vahvistaa suunnitelmia ja ohjeistuksia liittyen valtion toimintaan, sekä keskustella sisä- ja ulkopoliittisista kysymyksistä.
- Parlamentarismien periaatteiden mukaisesti parlamentti ratkaisee hallituksen kokoonpanon.
- Parlamentilla on päätäntävalta kansanäänestysten järjestämisestä.

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

PERUSTIEDOT 2/5

HALLITUS

- Hallitus valitaan epäsuorasti parlamenttivaalien kautta. Vanha hallitus erotetaan vasta, kun uusi hallitus on muodostettu.

Ministeriöt

16

Ministerit

19 (14.10.2021)

- Nykyinen hallitus on toiminut vuodesta 2021.
- Hallituksen muodostavat työväenpuolue ja keskustapuolue.
- Pääministeri ja muut ministerit koostavat the office of prime minister and ministries -toimielimen, joka koordinoi hallituksen työtä.
- Hallitus toimii kuninkaan alla kuninkaan neuvostona (Council of State).
- Nykyinen hallitus on vähemmistöhallitus.
- Ministeri ei voi samanaikaisesti toimia parlamentin jäsenenä.
- Hallitus rekrytoi aktiivisesti parlamentin jäseniä ministeriöön eri tehtäviin.

Vähemmistö- / enemmistöhallitukset

- Norjassa on vähemmistöhallitusten traditio.

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

PERUSTIEDOT 3/5

PARLAMENTIN JOHTAMINEN JA HALLINTO

Johtaminen

- Parlamentin toimintaa johtaa **puheenjohtajisto** (*The Presidium*), jota johtaa **parlamentin puhemies** (*President of the Storting*). Lisäksi puheenjohtajistoon kuuluu viisi varapuhemiasta. Varapuhemies –toimitapa otettiin käyttöön vuonna 2009.
- Parlamentin puhemies ei pysty samanaikaisesti kuulumaan mihinkään parlamentin valiokuntaan, mutta hänellä on muuten samat oikeudet kuin muilla parlamentin jäsenillä ja hän saa osallistua poliittiseen keskusteluun.
- Parlamentin puheenjohtajisto päättää mm. parlamentin asialistasta ja työskentelyaikataulusta, valvoo perustuslain toteutumista parlamentin työskentelyssä, sekä varmistaa perustuslaissa määriteltyjen parlamentin ja hallituksen välisen työskentelyn ja työnjaon säännösten noudattamisen. Parlamentin hallitus välttää ottamasta kantaa poliittisiin aiheisiin.

Hallinto

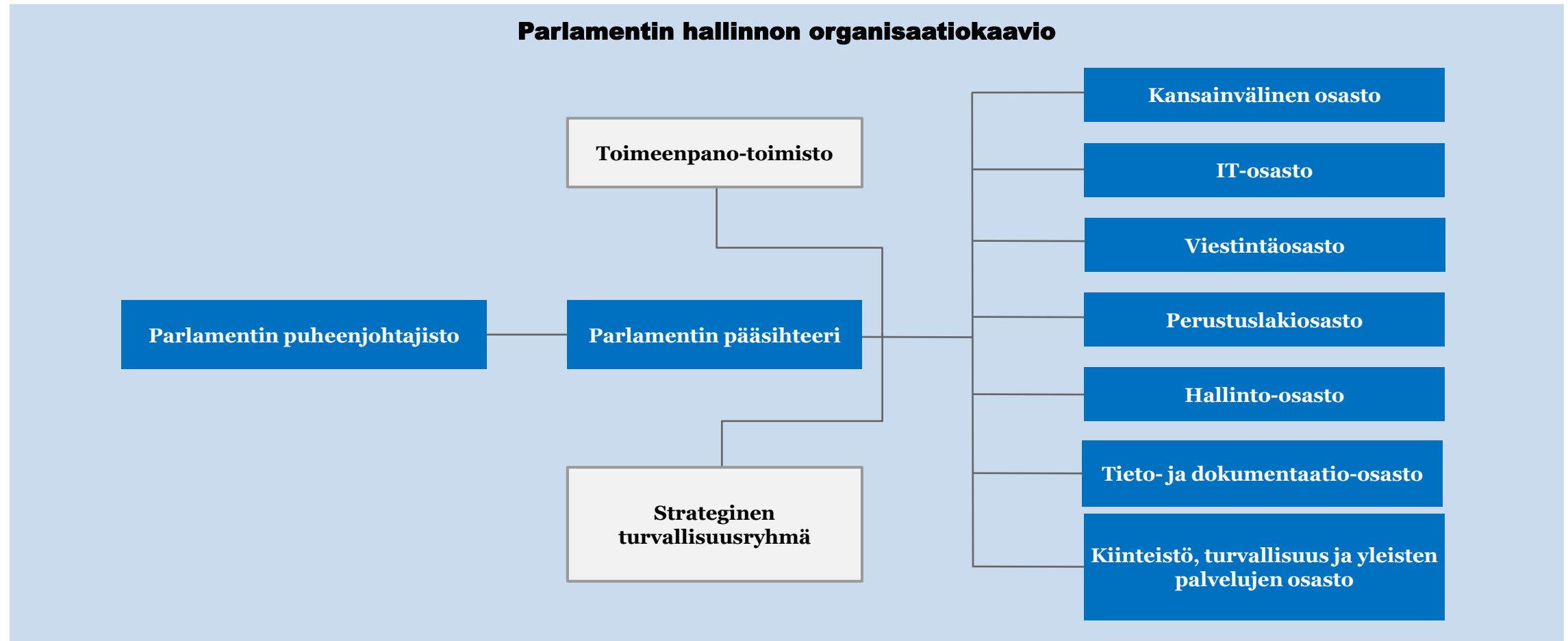
- Parlamentin hallinnossa työskentelee noin 450 henkilöä. Parlamentin hallintoa johtaa **parlamentin pääsihteeri** (*The Secretary General of the Storting*), joka toimii puheenjohtajiston sihteerinä. Parlamentin hallinto on organisoitunut seitsemään osastoon ja 29 alaosaan.
- **Toimeenpanotoimisto** (*Executive office*) tukee parlamentin puheenjohtajistoa ja sen pääsihteeriä työssään.
- **Strateginen turvallisuusryhmä** (Strategic Security Team) neuvoa johon tukea ja parlamentin pääsihteeriä liittyen turvallisuuteen ja muuhun valmiuteen.

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

PERUSTIEDOT 4/5

ORGANISAATIOKAAVIO

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

PERUSTIEDOT 5/5

PARLAMENTIN HALLINNON OSASTOT

- **Kansainvälinen osasto** (*International Department*) tukee parlamenttia kaikessa kansainvälisessä toiminnassa, mukaan lukien puheenjohtajiston, delegaatioiden ja komiteoiden kansainvälisessä työskentelyssä. Osasto tukee myös yksittäisten parlamentin jäsenten toimintaa kansainvälisissä tapaamisissa ja tapahtumissa (tukea sekä käytännön järjestelyihin että poliittisiin kysymyksiin).
- **IT-osasto** (*IT Department*) vastaa IT-koulutuksista ja käytön tuesta. Osasto ylläpitää ja päivittää parlamentin tietokonetietojärjestelmiä.
- **Viestintäosasto** (*Communications Department*) vastaa ulkoisesta ja sisäisestä viestinnästä, sekä tapahtumien ja parlamentin tutustumiskierroksien järjestämisestä.
- **Perustuslakiosasto** (*Constitutional Department*) vastaa kaikista asioista, jotka liittyvät parlamentin toimintaan perustuslaillisena elimenä – mukaan lukien parlamentin prosessit, työsuunnitelmat ja säännöt.
- **Hallinto-osasto** (*Administrative Affairs Department*) avustaa parlamentin hallintoa esimerkiksi henkilöstön hallintaan, rahoitukseen ja yleiseen kirjanpitoon liittyen. Hallinto-osasto on vastuussa useista suoraan parlamentin jäsenille suunnatuista palveluista, kuten majoituksesta, vakuutuksista, työmatkoista ja muista eduista.
- **Tieto- ja dokumentaatio-osasto** (*Knowledge and Documentation Department*) vastaa parlamentin työskentelyä tukevan tiedon keräämisestä ja organisoinnista sekä parlamentin toiminnan dokumentoinnista.
- **Kiinteistö-, turvallisuus- ja yleisten palvelujen osasto** (*Property, Security and General Services Department*) vastaa parlamentin kiinteistöjen, turvallisuuden ja yleisten palvelujen hallinnasta ja kehittämisestä.

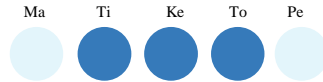
Parlamenttirakennus – Kuva: Stortinget

2.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

PARLAMENTTITYÖ PARLAMENTIN JÄSENEEN NÄKÖKULMASTA 1/2

TYÖ PARLAMENTISSA

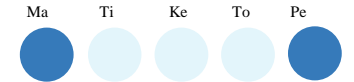
- Parlamentin jäsenet valitaan parlamenttiin yksilöinä. Heidän työskentelynsä ja päätöksentekoonsa parlamentissa vaikuttaa kuitenkin vahvasti parlamenttiryhmä.
- Parlamentin jäsenet kuuluvat lähestulkoon aina johonkin puolueeseen, joiden listoilta heidät on valittu parlamenttiin. Parlamenttiin voi kuitenkin tulla valituksi myös sitoutumattomana ehdokkaana.
- Parlamentin jäsenet ovat velvoitettuja osallistumaan parlamentin toimintaan ja äänestyksiin.
- Parlamentin jäsenille kohdennetaan useita tukipalveluja, mutta heillä ei esimerkiksi ole omaa parlamenttiavustajaa ja he eivät saa rahallista tukea parlamentissa työskentelyyn (palkan lisäksi).
- Mikäli parlamentin jäsen on poissaoleva tai ei voi toimia parlamentin jäsenen tehtävässään (esimerkiksi mikäli hänet nimitetään ministeriksi), hänen paikkansa ottaa varajäsen.

PARLAMENTIN
JÄSEN

Stortingsrepresentant

TYÖ OMASSA VAALIPIIRISSÄ

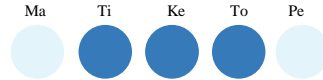
- Parlamentin jäsenet pitävät usein tärkeänä äänestäjien huomioimista. Tämä ei kuitenkaan ole virallinen osa parlamentin jäsenen työnkuvaa.
- Parlamentin jäsenet tekevät paljon puoluerajoja ylittävää yhteistyötä vaalipiireihin järjestäytyneinä äänestäjien tavoittamiseksi. Yleinen käytäntö on organisoida yhteinen vierailu vaalipiiriin esimerkiksi kerran kuussa.

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

PARLAMENTTITYÖ PARLAMENTIN JÄSENEEN NÄKÖKULMASTA 2/2

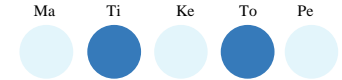

PARLAMENTTIRYHMÄ

- Saman puolueen parlamentin jäsenet muodostavat parlamenttiryhmän.
- Jokaisen parlamenttiryhmän tulee valita puheenjohtaja ja ohjausryhmä.
- Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille rahallista tukea, josta merkittävä osa kuluu avustajien palkkaamiseen, sekä uutena palveluna toimistotilat.
- Parlamenttiryhmä tarjoaa parlamentin jäsenille useita tukipalveluita (esim. avustajat ja koulutukset).
- Parlamenttiryhmät tapaavat yleensä kerran viikossa keskiviikkoisin – tapaamiselle ei ole varattu virallisesti aikaa parlamentin viikkokalenterissa, mutta se on käytännössä pyhitetty tapaamisille.
- Parlamenttiryhmien johtajisto kokoontuu tiistaina valmistelemaan keskiviikon parlamenttiryhmän kokousta. Myös puolueen johtoporras saattaa olla läsnä, riippuen puolueesta.

VALIOKUNTATYÖSKENTELY

- Jokainen parlamentin jäsen kuuluu yhteen 12 vakinaisesta valiokunnasta (*standing committee*).
- Käytännössä puolueet sopivat sisäisesti komiteoiden edustajistaan.
- Valiokuntien ja niiden jäsenten työskentelyä tukee sihteeristö.
- Valiokunnissa valmistellaan pääasiassa* parlamentin niille käsiteltäväksi määrittämiä kysymyksiä.
- Valiokunnat matkustavat paljon.
- Valiokunnat kokoontuvat torstaisin suljetuin ovin. Valiokunnilla on myös paljon epävirrallisia varjo-tapaamisia, jotka eivät ole yhtä suljettuja, vaan esimerkiksi avustajille avoimia.
- Parlamenttiryhmien valiokunta-ryhmät tapaavat tiistaisin, mutta näitä tapaamisia ei ole virallisesti aikataulutettu.

*Vain *The Standing Committee of Scrutiny and Constitutional affairs* saa itse panna alulle käsiteltäviä kysymyksiä.

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN VÄLINEN SUHDE 1/2

- Norjassa on perinteenä vahvat puolueet ja mittavat puolueohjelmat. Puolueilla onkin merkittävä vaikutus parlamenttiryhmien toimintaan ja päätöksentekoon. Parlamentissa on keskusteltu paljon siitä, että puolueet hyödyntävät parlamenttiryhmille suunnattuja palveluja ja etuuksia.
- Norjassa on muodostunut tavaksi, että puolueen puheenjohtaja on myös parlamenttiryhmän puheenjohtaja. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa kaikkien parlamenttiryhmien kohdalla. Parlamenttiryhmä ja puolueen johtoporras tekevät usein joka tapauksessa tiivistä yhteistyötä varmistaakseen, että parlamenttiryhmän toiminta on linjassa puolueen linjan kanssa.
- Parlamentin sääntöjen takia parlamenttiryhmän ja puolueen välillä on kuitenkin selkeä rajanveto. Tämä näkyy esimerkiksi seuraavalla tavalla:
 - Puolueet eivät voi käyttää parlamenttiryhmälle osoitettuja rahallisia tukia.
 - Parlamenttiryhmän avustajien tulee työskennellä parlamentin hyväksi eikä puolueelle. Käytännössä kuitenkin parlamenttiryhmät päättävät ja valvovat avustajien työskentelyä, ja avustajat saattavat tehdä töitä myös puolueelle.
 - Mikäli parlamenttiryhmä haluaa hyödyntää puolueen hallinto-osaston palveluja, tulee sen maksaa niistä kunnollinen korvaus. Puolue ei voi tarjota tukea parlamenttiryhmälle ilmaiseksi.
- On puoluekohtaista eroja siinä, kummalla toimijalla on enemmän valtaa, parlamenttiryhmällä vai poliittisella puolueella. Haastateltavat olivat kuitenkin sitä mieltä, että suurimmassa osassa tapauksia parlamenttiryhmillä on enemmän valtaa, koska ryhmä hoitaa päivittäisiä asioita parlamentissa ja muotoilee politiikkaa neuvotteluissa muiden parlamenttiryhmien kanssa.

Esimerkki käytännöstä:

Työväenpuolue (Arbeiderpartiet)

- Puolueen hallitus (Sentralstyret) asettaa aikarajat parlamenttivaalien ehdokasasettelulle.
- Puolueen hallitus valvoo parlamenttiryhmän toimintaa.
- Puolueen pääsihteeri osallistuu parlamenttiryhmän viikkokokouksiin.
- Parlamenttiryhmä kutsutaan mukaan puolueen suuriin kokouksiin. .

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

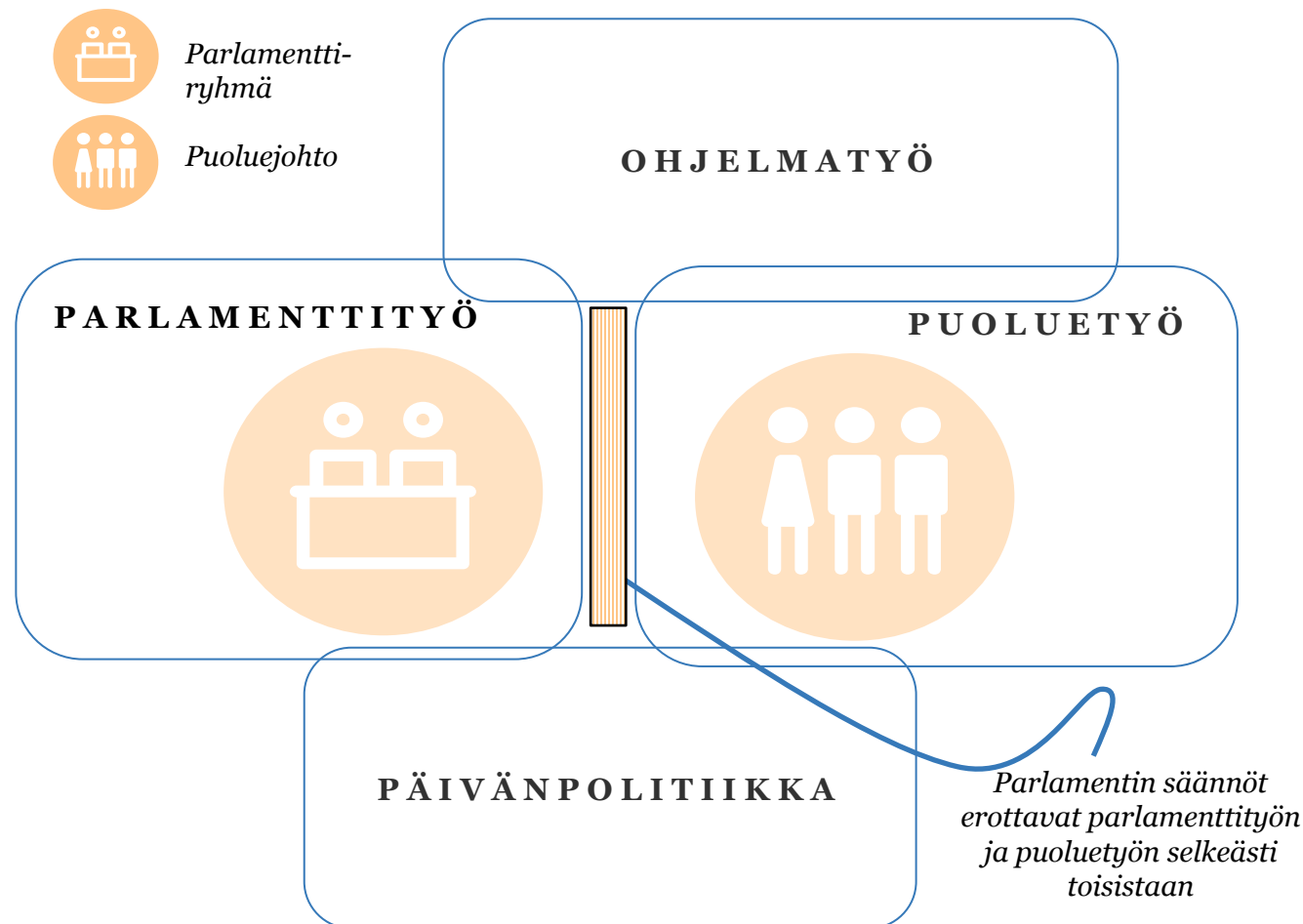
PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN VÄLINEN SUHDE 2/2

PARLAMENTTIRYHMÄN JA PUOLUEEN TEHTÄVÄT, ROOLIT JA YHTEISTYÖ

Ikonit kuvaavat pelkistetyesti sitä, miten läheisiä parlamenttiryhmä ja puolue ovat sääntöjen ja yleisten käytäntöjen näkökulmasta, ja mille alueille niiden työ painottuu.

- **Parlamenttityö:** Parlamenttiryhmä hoitaa päivittäisiä asioita parlamentissa. Parlamenttiryhmä tulkitsee puolueohjelmaa ja toimii sen mukaisesti. Puolueet voivat päätöslauselmilla antaa parlamenttiryhmälle vahvan signaalin puolueen kannasta tiettyyn asiaan.
- **Päivänpolitiikka:** Sekä parlamenttiryhmä että puoluejohto osallistuvat päivänpolitiikkaan. Parlamentin jäsenet pitävät itse aktiivisesti yhteyttä äänestäjiinsä ja osallistuvat keskusteluun.
- **Ohjelmatyö:** Puolue vastaa ohjelmatyöstä isossa kuvassa. Virallisesti parlamenttiryhmällä ei ole roolia puolueohjelman valmistelussa, mutta käytännössä rooli on merkittävä.
- **Puoluetyö:** Puolue vastaa poliittisista linjauksista ja ohjelmatyöstä isossa kuvassa. Puolueen johto valvoo parlamenttiryhmän toimintaa ja usein osallistuu parlamenttiryhmän kokouksiin tasaisin väliajoin.

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

RAHOITUS 1/2

- ✓ **Opposition lisätuki**
- ✗ Yhteinen rahojen käyttö
- ✗ Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet
- ✗ Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia

PUOLUEET

- Puolueet voivat saada **julkista tukea** puolue toimintaansa valtiolta, maakunnilta tai kunnilta, riippuen siitä, missä elimissä puolueella on jäseniä. Valtion tuen ehtona on vähintään 2,5% äänimäärä parlamenttivaaleissa tai vähintään yksi parlamenttiin valittu parlamentin jäsen. Tuen määrä lasketaan puolueen parlamenttivaaleissa saaman kannatuksen mukaan. Viranomaiset eivät valvo tuen käyttöä.
- Puolueet voivat **rahoittaa toimintaansa harjoittamalla liiketoimintaa** tai esimerkiksi keräämällä jäsenmaksuja.
- **Yksityistä rahoitusta** puolueet voivat saada lahjoituksina, lahjoina tai sisäisinä siirtoina. Puolueet eivät voi ottaa vastaan anonyymeja lahjoituksia, ulkomaalaisia lahjoituksia tai lahjoituksia valtion hallinnoimilta tahoilta. Rahoituksen alkuperä ja yksityiset lahjoittajat tulee kertoa avoimesti.

Norjan tilastokeskuksen mukaan Norjan puolueiden rahoitus jakautuu keskimääräisesti seuraavasti:

- **68 % valtion tukia** (sisältäen 57 % keskushallinnon tukia, 9 % maakuntatason tukia ja 2 % muita valtion tukia)
- **20% oman liiketoiminnan tuloja** (sisältäen 9% jäsenmaksuja, 3 % liiketoimintatuloja, ja 4 % muun oman liiketoiminnan tuloja).
- **12% lahjoituksia** (sisältäen 4 % yksityisiä lahjoituksia, 3 % kaupallisten yritysten lahjoituksia ja 3 % työvoimajärjestöjen lahjoituksia).

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

RAHOITUS 2/2

Opposition lisätuki

Parlamenttiryhmien rahoitusta koskevat säännökset uudistettiin marraskuussa 2020, lisäten erityisesti parlamenttiryhmien rahoitukseen liittyviä läpinäkyvyysvaatimuksia – tästedes parlamenttiryhmien taloustiedot ovat entistä tarkemmin julkista tietoa.

Myös valtion tuilla kerrytettävälle pääomalle määriteltiin yläraja, eli parlamenttiryhmät eivät vastedes pysty kerryttämään varallisuuttaan yhtä merkittävästi ja vapaasti kuin ennen. Uudistuksen ohessa parlamentin puheenjohtajan parlamentti-ryhmän aikaisemmin saama lisätuki poistettiin (astuu voimaan 1.10.2021).

PARLAMENTTIRYHMÄT

- Parlamenttiryhmät saavat kolmenlaista rahallista tukea parlamentilta.
 - Kaikille parlamenttiryhmille jaettava perustuki – noin 5 miljoonaa Norjan kruunua (500 000e).
 - Ryhmän jäsenten mukaan määräytyvä lisätuki – noin 800 000 Norjan kruunua (80 000e) jokaista jäsentä kohti.
 - Oppositiossa olevien ryhmien lisätuki. Ylimääräisen tuen suuruus riippuu parlamenttiryhmän koosta: ryhmät, joissa on 3-4 jäsentä saavat 50 % enemmän tukea, ja ryhmät joissa on yli 5 jäsentä 100 % enemmän tukea. Alle 2 hengen ryhmät eivät saa lisätukea.
- Suurin osa tuesta käytetään avustajien ja poliittisten neuvonantajien palkkaamiseen. Keskeisiä avustajien tehtäviä ovat viestintään ja valiokuntatyöskentelyyn liittyvät avustustehtävät.
- Puolueet eivät saa käyttää parlamenttiryhmälle myönnettyä tukea. Parlamentin parlamenttiryhmille myöntämän tuen reunaehtoihin kuuluu muun muassa, että **parlamenttiryhmän tuella ei saa palkata poliittista neuvonantajaa**, jota hyödynnetään puolue toimiston työtehtävissä.

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Parlamentin toiminta

The Norwegian Parliament The Rules of Procedure (1965)

- Keskeinen laki parlamentin toimintaan liittyen.
- Sisältää ohjeistukset liittyen mm. parlamentin muodostamiseen, puheenjohtajien valintaan, komiteoiden toimintaan ja työskentelytapoihin, parlamentin toimintaan ja työskentelytapoihin, parlamentin väittelytilaisuuksiin ja äänestämiseen.

Puolueiden toiminta

Perustuslaki (1814)

- Parlamenttipaikat jaetaan puolueiden kesken suhteessa niiden saamaan äänimäärään.
- Alkuperäisessä perustuslaissa ei viitattu puolueisiin, sillä vuonna 1814 Norjassa ei ollut puolueita. Puolueisiin on viitattu perustuslaissa vuodesta 1884 lähtien.

Muu lainsäädäntö

Act on certain aspects relating to the political parties (The Political Parties Act) ACT 2005-06-17 no. 102

- Laissa määritetään puolueiden rekisteröintiin, rahoitukseen, sääntöihin, kirjanpitoon ja kirjanpidon laiminlyönnin sanktioihin liittyviä ohjeita, joita puolueiden tulee noudattaa. The Political Parties Act –komitea on hallinnollinen elin, joka valvoo kyseisen lain noudattamista.

Amendments to the Political Parties Act (2012)

- Tavoitteena lisätä puolueiden rahoituksen läpinäkyvyyttä ja kontrollia.

Parlamenttiryhmien toiminta

Perustuslaki (1814)

- Parlamenttiryhmiä ei mainittu perustuslaissa.

Muu lainsäädäntö

Parlamenttiryhmät mainittu, mutta toimintaa ei erityisesti linjattu *The Norwegian Parliament The Rules of Procedure* -dokumentissa.

- Kohta 77 täsmentää, mitä parlamenttiryhmillä tarkoitetaan: "*By the term "parliamentary party group" in these Rules of Procedure is understood the Member or Members who were elected from a registered party which presented lists of candidates for election in at least one-third of the counties.*"

Parlamentin *Guidelines on the parliamentary party group grants* –dokumentissa on ohjeistuksia liittyen parlamenttiryhmien rahoitukseen. Säännöt uudistettiin vuonna 2020.

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

YLEISKUVA TUKIPALVELUISTA 1/2

	Parlamentti tarjoaa parlamentin jäsenille	Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille	Parlamentti tarjoaa puolueille	Parlamenttiryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille	Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai parlamenttiryhmälle	Selite
	●	■	★	▲	♥	
Tietotekniikka	●					
Informaatiopalvelut	● PR					
Budjettitoimisto	● PR					
Asunto	●					
Yhteydenpito jäseniin ja äänestäjiin						Parlamentin jäsenet viestivät äänestäjilleen itsenäisesti.
Vieraiden kielten opetus	●					
Perehdytys parlamenttityöskentelyyn	●			▲		Pääasiassa PR:n vastuulla. Parlamentti järjestää intron.
Valmistelutyön tuki	●			▲		

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

YLEISKUVA TUKIPALVELUISTA 2/2

	Parlamentti tarjoaa parlamentin jäsenille 	Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille 	Parlamentti tarjoaa puolueille 	Parlamenttiryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille 	Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai parlamenttiryhmälle 	Selite
Avustaja						Ryhmän parlamentin tuilla rahoittamia. Jäsenet hyödyntävät.
Työmatkat						Tukea työmatkoilla sekä niiden järjestämisessä.
Mediaseuranta						Ryhmillä yleisesti kattavat omat resurssit.
Tukea henkilökunnan palkkaamiseen						
Toimistotilat						Uusi periaate toimistotilojen tarjoamisesta parlamenttiryhmille.
Opposition lisätuki						
Kirjasto	 PR					

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

POIMINTOJA HAASTATTELUISTA

Parlamenttiryhmän ja puolueen välinen suhde on tiivis, mutta nämä kaksi organisaatiota pyritään selkeästi pitämään erillään Norjassa.

“Parlamenttiryhmillä on erityislaatuinen status... Ihmiset jotka on valittu. Teknisesti he ovat vastuussa tekemisistään, mutta heillä on vankka traditio vahvoista puolueista laajamittaisilla esityksillä.”

*

“Uusien puolueiden organisaatioissa parlamenttiryhmä ja puolue ovat yhteenliittyneitä. Norjassa puolueet eivät ole siirtyneet parlamenttiin. Puolue ja parlamenttiryhmä ovat erillisiä kokonaisuuksiaan.”

*

“Muutamana vuoden ajan on ollut jo kiihkeää keskustelua siitä, kuinka puolueet käyttävät parlamenttiryhmän tukipalveluita hyötyen niistä runsaasti. On olemassa tiukat ohjeet.”

*

“Parlamenttiryhmit työskentelevät läheisesti puolueen kanssa. Täytyy keskustella tapauksista, koska julkisuuteen täytyy näkyä yksimielisyys”

*

“Parlamenttiryhmit ja puolueet ovat selkeästi eroteltu toisistaan! Puolue ei saa käyttää parlamentin parlamenttiryhmälle osoittamia varoja.”

Parlamenttityöskentelyyn vaikuttaa merkittävästi se, onko parlamenttiryhmä oppositiossa vai hallituksessa.

“Jos parlamenttiryhmä on hallituksessa, kaikki resurssit keskitetään ministereihin sekä heidän työhönsä”.

*

“Hallituksessa olevan parlamenttiryhmän täytyy tukea hallitusta ja maata varten tehtyä työtä - Ei voi tulla esteitä, ja niin edelleen. Parlamentin jäsenenä olo on helpompaa oppositiosta käsin. Voi kuunnella ihmisiä ja mennä lehdistön eteen. Hallituksen työ on hidasta... täytyy tukea hallitusta.”

Parlamentin tukipalvelut.

” Jos et ole tärkeä poliitikko, et saa paljoa tukea. Kyseessä on enemmänkin yhden miehen show.”

1.3 Käytännöt Pohjoismaissa – Norja

YHTEENVETO

PUOLUE & PARLAMENTTIRYHMÄ

- Puolue ja parlamenttiryhmä ovat käytännössä lähellä toisiaan, mutta virallisesti erilliset organisaatiot.
- Parlamenttiryhmällä on usein puoluetta enemmän valtaa, koska se toteuttaa käytännön poliittisia toimia ja jatkuvasti neuvottelee muiden parlamenttiryhmien kanssa.
- Norjassa on kuitenkin traditiona vahvat puolueet ja puolue usein valvoo parlamenttiryhmän toimintaa ja pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan ja ohjaamaan sen toimia.

RAHOITUS

Puolue

- Puolueet saavat tukea valtiolta, joiden määrän määrittää parlamentti. Tuen osuus on keskimäärin 68% puolueen tuloista.
- Viranomainen ei valvo tuen käyttöä.
- Puolueet voivat saada yksityistä tukea tai kerätä rahaa esimerkiksi jäsenmaksuilla.

Parlamenttiryhmä

- Parlamenttiryhmät saavat parlamentilta perustukea ja jäsenmäärän mukaan määräytyvää lisätukea.
- Oppositiossa olevat ryhmät saavat parlamentilta lisätukea.
- Suurin osa tuesta kuluu henkilökunnan palkkaamiseen.
- Parlamenttiryhmät ovat tilivelvollisia parlamentille rahojenkäytöstään.
- Parlamenttiryhmälle suunnattuja tukia ei saa kohdentaa puolue toimintaan.

TUKIPALVELUT

- Suurin osa parlamentin tukipalveluista kohdistuu parlamentin jäsenelle. Parlamentti ei kuitenkaan vastaa parlamentin jäsenten avustajista.
- Puolueet eivät saa parlamentilta minkäänlaista tukea.
- Parlamenttiryhmät saavat parlamentilta rahallista tukea, jonka avulla ne järjestävät tukipalveluja parlamenttiryhmän jäsenille – merkittävämpänä parlamenttiavustajat, joita on yleensä vähintään 1 per parlamentin jäsen. Parlamenttiryhmät vastaavat myös koulutusten järjestämisestä.
- Parlamentti tarjoaa toimistotilat parlamentin jäsenille. Saman parlamenttiryhmän edustajat pyritään laittamaan lähekkäin.
- Parlamentin hallinto-osasto ja parlamentin puheenjohtaja ovat vastuussa tukipalveluista ja niiden kehittämisestä, sekä parlamentin käytännön toiminnasta (esim. agendan määrittelystä).

SÄÄNNÖT VS. KÄYTÄNNÖT

- Puolueiden toimintaa ohjaa lainsäädäntö. Parlamenttiryhmien toimintaa ohjaavat puolestaan parlamentin menettelysäännöt ja parlamentin ohjeistukset.
- Parlamenttiryhmien rahoitusta koskevia ohjeistuksia on viime vuosina uudistettu, lisäten muun muassa rahojen käytön läpinäkyvyyteen liittyviä vaatimuksia.
- Lainsäädäntö määrittää, että parlamenttiryhmä ei saa käyttää parlamentin sille kohdistamia resursseja puolueuuteen. Käytännössä kuitenkin puolue hyötyy huomattavasti parlamentin palveluista ja parlamenttiryhmän poliittisia avustajia saatetaan hyödyntää myös puolueuuteen. Tämä johtuu paljolti muun muassa siitä, että samat henkilöt työskentelevät useassa tapauksessa sekä puolueelle että parlamenttiryhmälle.

1.4 Islanti

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

PERUSTIEDOT 1/5

PARLAMENTTI

Parlamentin nimi paikalliskielellä

Althingi

Vaalitapa

Suhteellinen listavaali
(Avoim)

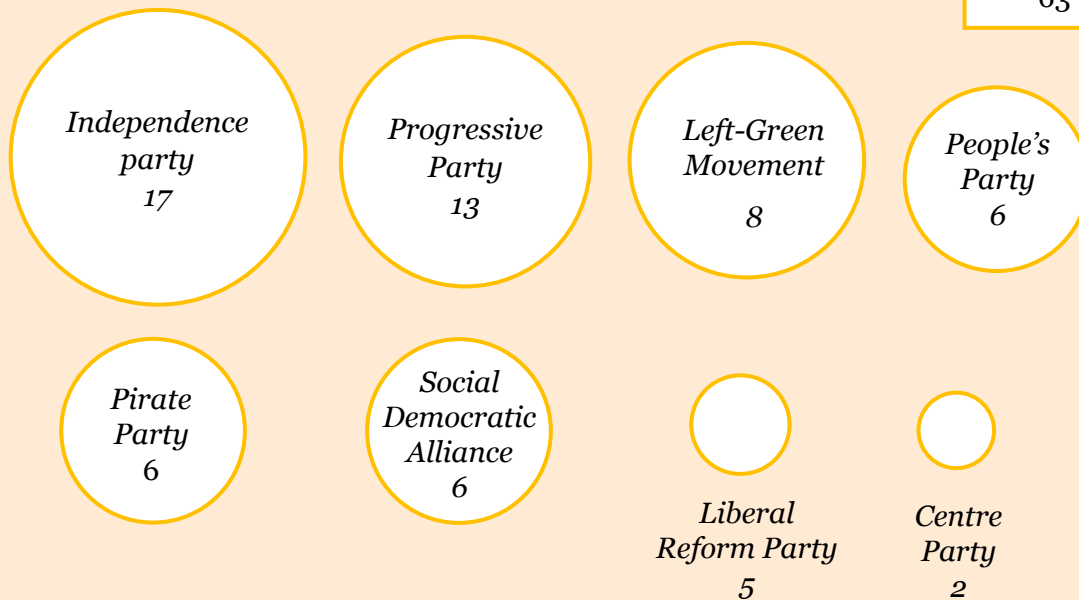
Parlamentin toimintaa ohjaava lainsäädäntö

Althingi's rules of procedure

Hallituksella on valta hajottaa parlamentti presidentin hyväksynnällä. Edellisen kerran parlamentti hajotettiin kesken kauden Islannissa vuonna 2017.

Parlamentin jäsenten määrä ja puoluejakauma

Jäseniä
63

Seuraavat parlamenttivaalit

2025

Parlamentin keskeisimmät tehtävät

- Perustuslain mukaan parlamentti ja presidentti jakavat lainsäädäntövallan.
- Parlamentin keskeisin tehtävä on tuottaa lainsäädäntöä, sekä valvoa hallituksen ja hallinnon toimintaa.
- Parlamentti valitsee hallituksen nimittämät johtokunnat ja komiteat tehtäviinsä.

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

PERUSTIEDOT 2/5

HALLITUS

- Nykyinen hallitus on toiminut vuodesta 2021. Sen muodostavat Left-Green Movement, Independence Party & Progressive Party

Ministeriöt

10

Ministerit

12 (28.11.2021)

- Hallitusta johtaa pääministeri.
- Islannin perustuslain mukaan ministereiden määrä ja nimet esitetään asetuksessa Presidential Decree, joka sisältää myös ministereiden työn- ja vastuunjaot.
- Pääministeri voi muiden ministereiden hyväksynnällä nimittää ministerineuvoston (Councils of Ministers) tukemaan tietyn aihealueen tai aihealueiden käsittelyä.
- Procedure of the Government sisältää hallituksen toiminnan säännösten.
- Parlamentin jäsenen ei tarvitse erota tehtävästään, mikäli hänet nimitetään ministeriksi.

Vähemmistö- / enemmistöhallitukset

- Enemmistöhallitusten perinne. Myös nykyinen hallitus on enemmistöhallitus.

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

PERUSTIEDOT 3/5

PARLAMENTIN JOHTAMINEN JA HALLINTO

Johtaminen

- **Parlamentin puheenjohtaja** (*Speaker*) on parlamentin ylin auktoriteetti. Hän on vastuussa parlamentin toiminnasta, määrittää parlamenttitapaamisten asiasisällön ja parlamentin työskentelyaikataulun, sekä edustaa parlamenttia kansalle. Hän myös valvoo komiteoiden ja kansainvälisten delegaatioiden toimintaa, hyväksyy ministereille esitettävät kysymykset parlamentilta, sekä koordinoi parlamenttiryhmiä puheenjohtajien kanssa parlamentin asialistaa ja väittelytilaisuuksien järjestämistä. Puheenjohtajalla ei olla äänestys-oikeutta parlamentissa.
- Parlamentin puheenjohtaja on yksi kolmesta Islannin presidentin sijaisesta ja hän ottaa presidentin tehtävät yhdessä pääministerin ja korkeimman oikeuden pääjohtajan kanssa presidentin ollessa estynyt.
- Parlamentin puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja muodostavat puheenjohtajiston (*Presidium*), joka järjestää parlamentin toimintaa ja parlamentti-istuntojen sisältöä. Puheenjohtajisto tapaa viikoittain asialistan valmistelua varten.

Hallinto

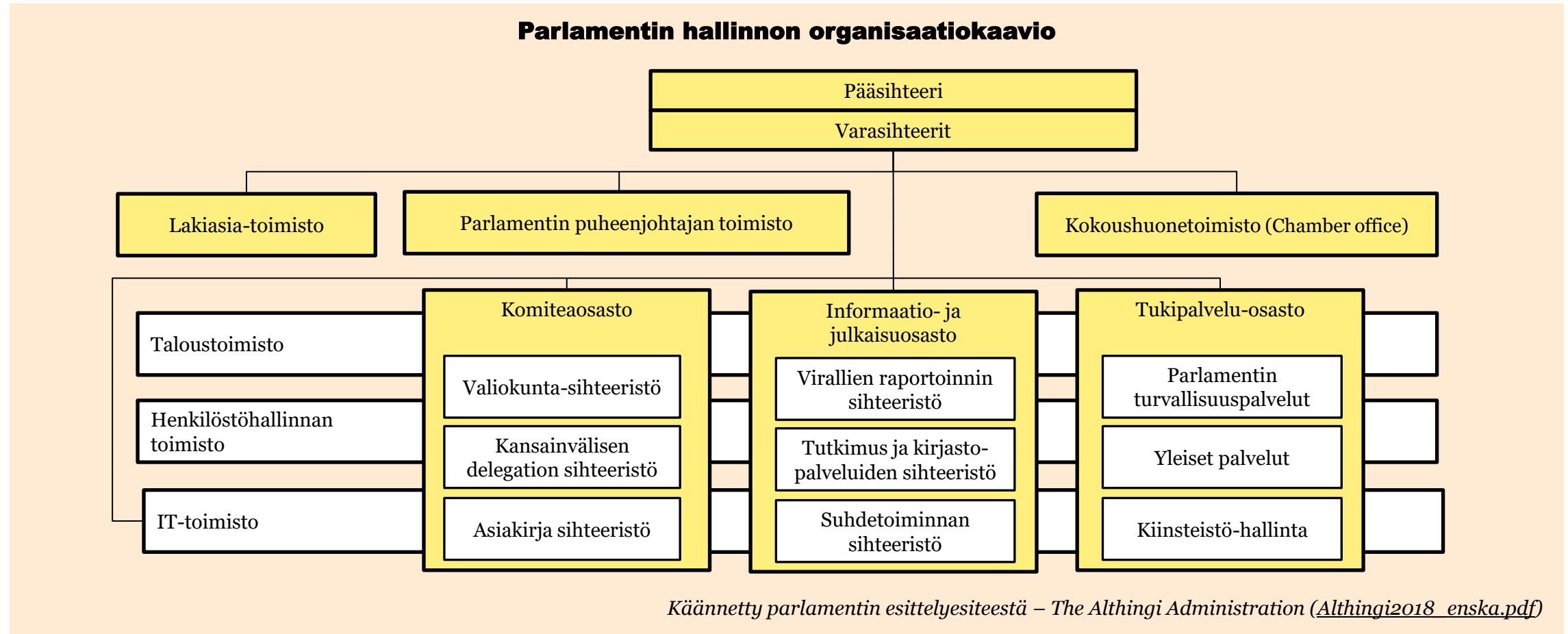
- Parlamentin hallinnossa työskentelee noin 130 henkilöä.
- Parlamentin hallintoa johtaa pääsihteeri (*Secretary-general*). Hänen vastuullaan on toimeenpanna parlamentin puheenjohtajan ja puheenjohtajiston laatimia päätöksiä. Kolme varasihteeriä (*Management and Finance, Administrative and International Affairs, ja Parliamentary Business*) tukevat pääsihteeriä työssään. Nämä neljä henkilöä muodostavat parlamentin hallinnon toimeenpanevan johtokunnan (*executive board*). *Parliamentary business* –varasihteeri valvoo erityisesti parlamentin työskentelyyn liittyviä asioita.

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

PERUSTIEDOT 4/5

ORGANISAATIOKAAVIO

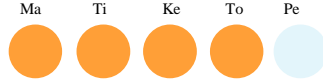

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

PARLAMENTTITYÖ PARLAMENTIN JÄSENEEN NÄKÖKULMASTA 1/2

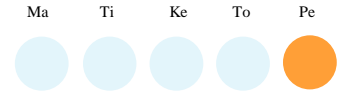
TYÖ PARLAMENTISSA

- Parlamentin jäsenet valitaan parlamenttiin yksilöinä. Perustuslain mukaan parlamentin jäsenten tulee tehdä päätökset heidän omatuntonsa mukaan, eikä antaa muiden vaikuttaa niihin.
- Jäsenillä on virallisesti hyvin vähän velvoittavia tehtäviä parlamentissa. He ovat velvoitettuja osallistumaan kaikkiin parlamentin istuntoihin (vain välttämättömät syyt poissaoloon hyväksytään), heidän tulee olla paikalla äänestyksissä ja osallistua äänestyksiin.
- Mikäli parlamentin jäsen on estynyt (esim. vanhempainvapaa tai sairastuminen), hänen tehtävänsä voi hoitaa sijainen.
- Istuntosalin istumajärjestys arvotaan joka syksy parlamentin jäsenten kesken (pois lukien puheenjohtaja ja ministerit).
- Parlamentin jäsenet, jotka eivät ole ministereitä voivat tehdä lakiehdotuksia sekä parlamenttiryhmissä että valiokunnissa ja niiden ulkopuolella itsenäisesti.

TYÖ OMASSA VAALIPIIRISSÄ

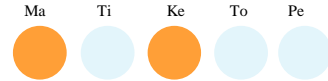
- Perjantaisin on varattu aikaa muuhun työskentelyyn, mikä usein tapahtuu omassa vaalipiirissä.

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

PARLAMENTTITYÖ PARLAMENTIN JÄSENEEN NÄKÖKULMASTA 2/2

PARLAMENTTIRYHMÄ

- Parlamenttiryhmään kuuluminen ei ole pakollista.
- Parlamenttiryhmien järjestäytymistä ei ole virallisesti määritelty. Ainoastaan se, että parlamenttiryhmän tulee valita keskuudestaan puheenjohtaja ja sillä on oltava vähintään kolme jäsentä. Parlamentin jäsen voi kuulua vain yhteen parlamenttiryhmään kerrallaan.
- Parlamenttiryhmien jäsenet päättävät ryhmän sisäisestä työnjaosta ja velvoitteista.
- Parlamentin viikkokalenterissa on kaksi tapaamisaikaa parlamenttiryhmille.
- Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille poliittisia avustajia parlamenttityöskentelyn vahvistamiseksi (yhteensä 30 kpl).

VALIOKUNTATYÖSKENTELY

- Jokainen parlamentin jäsen kuuluu yhteen 8 vakinaisesta valiokunnasta (standing committee), joista jokaiseen kuuluu 9 parlamentin jäsentä. Jokaisella valiokunnalla on oma sihteeri.
- Valiokunnat käsittelevät hallituksen ja yksittäisten parlamentin jäsenten lakiehdotuksia, sekä parlamentin päätöslauselmia. Valiokunnat voivat myös itse tehdä lakiehdotuksia ja laatia omasta aloitteestaan parlamentille suunnattuja raportteja.
- Parlamenttiryhmät määrittävät yhdessä, mihin valiokuntaan kukin parlamentin jäsen valitaan.
- Valiokuntien viralliset viikkotapaamiset ovat suljettuja. Mikäli tapaamiseen on kutsuttu ulkopuolinen asiantuntija kuultavaksi, voidaan tapaaminen pitää avoimin ovin. Valiokunta voi myös halutessaan järjestää avoimen tapaamisen esimerkiksi julkisella paikalla.

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN VÄLINEN SUHDE 1/2

- Puolueilla ei ole virallista yhteyttä parlamenttiryhmään. Islannissa on hyvin vähän virallisia ohjeistuksia liittyen puolueiden toimintaan.
- Parlamenttiryhmillä on usein merkittävä asema puolueen sisällä ja täten ne vaikuttavat suurissa määrin puolueen toimintaan. Tärkeimmät ja suurimmat päätökset parlamenttiryhmä tekee keskustellen puolueen kanssa.
 - Parlamenttiryhmän puheenjohtaja on hyvin keskeisessä roolissa ja vastuussa siitä, mitkä parlamenttiryhmän tai puolueen esitykset viedään eteenpäin.
- Islannissa on paljon nuoria puolueita, joilla on omat käytäntönsä, mutta joissa puolueella vaikuttaa olevan merkittävä rooli parlamenttiryhmän toimintaan.
- Puolueiden ja parlamenttiryhmien toimistot ovat erillään.
- Puolue hyödyntää monia parlamentin parlamenttiryhmille tarjoamia palveluja.
 - Parlamenttiryhmät päättävät itse, miten he hyödyntävät parlamentin heille tarjoamia avustajia. Onkin yleistä, että parlamenttiryhmän avustajat ovat puolueen jäseniä ja tekevät samanaikaisesti töitä puolueelle, ja etenkin vaalien aikaan keskittyvät mittavasti puolueyöhön. Joidenkin puolueiden kohdalla parlamentin tarjoamat avustajat ja puolueen omat avustajat työskentelevät keskitetysti.

Esimerkki käytännöstä:

The Left-Green Movement

- Parlamenttiryhmän jäsenet kuuluvat automaattisesti puolueyhmän neuvostoon.
- Parlamenttiryhmän täytyy edistää parlamentissa niitä kysymyksiä, joiden esittämisestä puolue päättää puoluekokouksissa.
- Parlamenttiryhmän täytyy hakea ja saada pienemmän puoluekonferenssin hyväksyntä hallitukseen osallistumiseksi.
- Parlamenttiryhmä viestii puolueelle säännöllisesti toiminnastaan.

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN VÄLINEN SUHDE 2/2

PARLAMENTTIRYHMÄN JA PUOLUEEN TEHTÄVÄT, ROOLIT JA YHTEISTYÖ

Ikonit kuvaavat pelkistetysti sitä, miten läheisiä parlamenttiryhmä ja puolue ovat sääntöjen ja yleisten käytäntöjen näkökulmasta, ja mille alueille niiden työ painottuu.

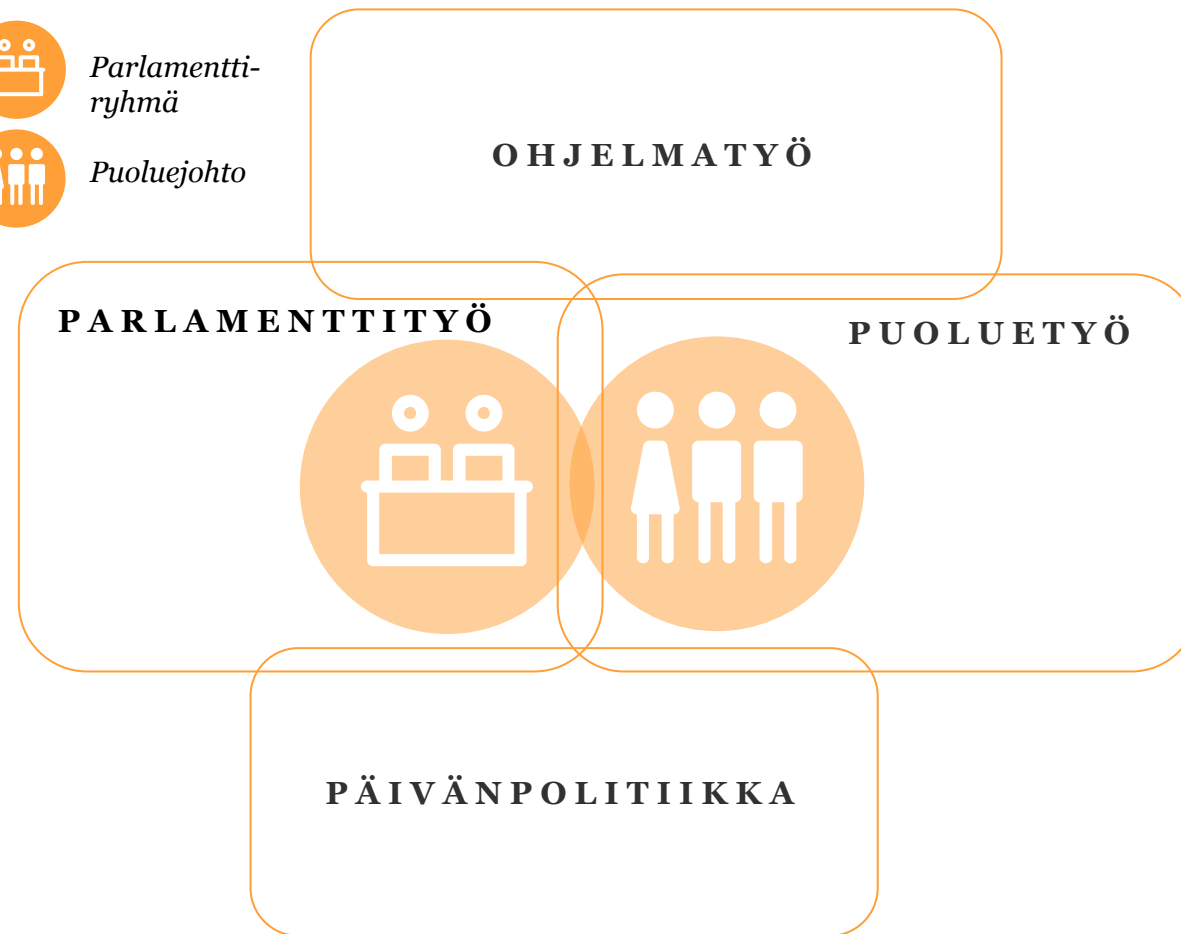
- **Parlamenttityö:** Parlamenttiryhmän tehtävänä on tuottaa lainsäädäntöä puolueen linjauksien mukaisesti.
- Parlamenttiryhmä päättää puolueen asemoitumisesta parlamentissa, mutta viestivät tiiviisti puoluejohdon kanssa.
- Parlamenttiryhmät päättävät pienemmät linjaukset itsenäisesti
- **Päivänpolitiikka:** Sekä parlamenttiryhmä että puoluejohto osallistuvat päivänpolitiikkaan.
- **Ohjelmatyö:** Suurin osa puolueista määrittää puolueohjelman vuosi- tai puolivuosis kokouksissa, joihin myös parlamenttiryhmä osallistuu.
- **Puoluetyö:** Puolue vastaa poliittista linjauksista ja ohjelmatyöstä isossa kuvassa. Puolue työskentelee tiiviissä yhteistyössä parlamenttiryhmän kanssa ja usein hyödyntää työssään parlamenttiryhmän resursseja, kuten avustajia.

Parlamenttiryhmä

Puoluejohto

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

RAHOITUS 1/2

Opposition lisätuki

Yhteinen rahojen käyttö

Parlamentin jäsenille
kohdistuvat tuet

Puolue voi hyväksyä
anonyymeja lahjoituksia

PUOLUEET

- Puolueet rahoittavat toimintaansa puoluetuilla sekä yksityisellä rahoituksella.
- **Puoluetukia** ja parlamenttiryhmien tukia ohjaa *Act on the Finances of Political Organizations and their information disclosure, no. 162/2006*. Laissa käsitellään puolueen varainkeruuta, rahoitusta ja raportointia.
- Puoluetuet maksaa valtiovarainministeriö.
- Puolueet saavat kahdenlaista puoluetukea:
 - Tuki perustoimintoihin – sama kaikille puolueille.
 - Lisätuki - tuen suuruus suhteutetaan puolueen äänimäärään.
- Tuen ehtona on vähintään yksi jäsen parlamentissa tai 2,5 % puoluekannatus parlamenttivaaleissa. Puolue saa täysimääräistä tukea vasta toisesta parlamenttikaudesta alkaen.
- Puolueet, jotka asettavat ehdokkaita yli kolmessa läänissä, voivat hakea ministeriöltä lisätukea.
- Puolueet voivat vastaanottaa **yksityistä lahjoituksia** vain tunnetuilta laillisilta tahoilta. Rahoituksen yläraja on 400,000 ISK vuodessa.
- Laissa määritetään myös yläraja sille, miten paljon puolue voi käyttää varoja vaalikampanjointiin (sallitun kampanjabudjetin yläraja määräytyy läänien asukasmäärän mukaisesti).

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

RAHOITUS 2/2

Opposition lisätuki

Islannissa on vireillä muutosehdotus liittyen puolueiden ja parlamenttiryhmien rahoitusta ohjaavaan lakiin (162/2006). Muutosehdotuksen tavoitteena on luoda kattava laillinen viitekehys poliittisten organisaatioiden toimintaan ja lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä ja demokraattisia käytäntöjä.

Ehdotettuja muutoksia ovat muun muassa:

- Puoluetoimintaan, kuten puolueiden rekisteröintiin ja rahoitukseen liittyvät lisäohjeistukset.
- Lain nimen muuttaminen: *Laws on the activities of political organizations*.

PARLAMENTTIRYHMÄT

- Parlamenttiryhmät toimivat pääasiassa parlamentin myöntämien tukien varassa.
- **Parlamenttiryhmien** ja puolueiden **tukia** ohjaa *Act on the Finances of Political Organizations and and their information disclosure, no. 162/2006*.
- Parlamenttiryhmien tuet maksaa valtiovarainministeriö.
- Jaettavien tukien määrä riippuu valtion kokonaisbudjetista.
- Parlamenttiryhmän saaman tuen määrä lasketaan sen mukaan, kuinka monta parlamentin jäsentä parlamenttiryhmään kuuluu (parlamentin jäsen = yksikkö). Jokainen parlamenttiryhmä saa yhden ylimääräisen yksikön tukea.
- Ylimääräiset 12 yksikköä jaetaan niiden parlamenttiryhmien kesken, jotka eivät ole hallituksessa. Jako tehdään suhteessa ryhmän kokoon.

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Parlamentin toiminta

Standing orders of the Althingi (1991 no. 55)

- Parlamentin toimintaa säätelevät säännökset

Nostoja – *Artikla 79 - Standing orders of the Althingi:*

- Parlamentin puhemiehen tulee konsultoida parlamenttiryhmien puheenjohtajia säännöllisesti parlamentin agendaan ja toimintaan liittyen.
- Puhemiehen tulee lähettää parlamentin viikkoagenda kommentteille parlamenttiryhmien puheenjohtajille viikoittain.
- Puhemiehen tulee konsultoida parlamenttiryhmien puheenjohtajia myös merkittäviin väittelyihin liittyvistä säännöksistä, esim. aikarajoitteista.
- Puheenmiehen tehtävänä on myös varmistaa, että parlamenttiryhmillä ja yksittäisillä parlamentin jäsenillä on työskentelytilat. .

Perustuslaki (1944)

- Perustuslaissa mainitaan, että parlamenttiin jäsenpaikat valitaan siten, että ne kuvastavat mahdollisimman hyvin puolueiden äänimäärää (kuitenkin 5 % minimiäänimäärällä).

Muu lainsäädäntö

- *Act on the Finances of Political Organizations and and their information disclosure, no. 162/2006* sisältää puolueiden rahoitukseen, varainkeruuseen ja raportointiin liittyviä ohjeistuksia.
- Lakiin on vireillä muutosehdotus, jonka myötä laki sisältäisi myös puolueiden rekisteröintiin ja muuhun toimintaan liittyviä uusia ohjeistuksia.

Puolueiden toiminta

Perustuslaki (1944)

- Perustuslaissa ei mainintaa parlamenttiryhmistä.

Muu lainsäädäntö

- *Act on the Finances of Political Organizations and and their information disclosure, no. 162/2006* sisältää parlamenttiryhmien rahoitukseen liittyviä ohjeistuksia.
- Parlamentin menettelysäännöissä on vain vähän mainintoja parlamenttiryhmistä – *Artikla 79 - Standing orders of the Althingi:*
 - Jos parlamentin jäsenet organisoituvat parlamenttiryhmiin, niiden tulee valita itselleen puhemies.
 - Parlamenttiryhmän muodostamiseksi tarvitaan vähintään kolme parlamentin jäsentä, eikä parlamentin jäsen voi kuulua samanaikaisesti kuin yhteen ryhmään (tähän liittyen on mainittu poikkeuksena myös mahdollisuus kahden hengen ryhmään).

Parlamenttiryhmien toiminta

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

YLEISKUVA TUKIPALVELUISTA 1/2

	Parlamentti tarjoaa parlamentin jäsenille 	Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille 	Parlamentti tarjoaa puolueille 	Parlamenttiryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille 	Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai parlamenttiryhmälle 	Selite
Tietotekniikka						
Informaatiopalvelut	 PR					
Budjettitoimisto						
Asunto						
Yhteydenpito jäseniin ja äänestäjiin						
Vieraiden kielten opetus						
Perehdytys parlamenttityöskentelyyn						Ei muita koulutuksia.
Valmistelutyön tuki						Parlamenttiryhmien avustajat tukevat valmistelutyössä.

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

YLEISKUVA TUKIPALVELUISTA 2/2

	Parlamentti tarjoaa parlamentin jäsenille 	Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille 	Parlamentti tarjoaa puolueille 	Parlamenttiryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille 	Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai parlamenttiryhmälle 	Selite
Avustaja		 PU				PR:n valitsema ja parlamentin palkkaama. Puolue hyödyntää.
Työmatkat	 PR					
Mediaseuranta						
Tukea henkilökunnan palkkaamiseen						
Toimistotilat	 PR					
Opposition lisätuki						Lisätuki valtiovarainministeriöltä.
Kirjasto	 PR					

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

POIMINTOJA HAASTATTELUISTA

Islannissa on vireillään monta parlamentin toiminnan vahvistamiseen tähtäävää kehitysprojektia.

”Työmarkkinoilla on uusia sopimuksia, joilla pyritään lyhentämään työaika 36 tuntiseksi [per viikko]. Sen saavuttamiseen ei löydy lisärahoitusta, joten on yritettävä löytää tehokkuutta.”

*

”Löytyy kunnianhimoa saada jonkinlainen tietopohja parlamenttiin. (Tällä hetkellä) monissa tapauksissa on turvauduttava hallitukselta tuleviin tietoihin.”

*

”Pääsihteeri on melko itsenäinen liittyen ehdotuksiin joita hän saa koskien poliittisten prosessien kehittämistä.”

*

”Aiomme rakentaa parlamenttiviikon eri tavalla. Käynnissä on monia projekteja ja muutoksia: Ei komitean kokouksia maanantaisin sekä aikaisemmat aloitukset kamarin kokouksiin.”

*

”Keskustelemme parhaillaan perustuslakiasioita koskevan koulutuksen toimituksesta ministereille sekä jatkuvamman koulutuksen ja oppimisen tarjoamisesta.”

*

”Myös keskusteltu perheystävällisemmästä parlamentista – Monenlaisia vaihtoehtoja – Tämä on debatti parlamentaarikkojen välillä.”

Parlamenttiryhmät ovat parlamentin keskeisiä toimijoita.

”Avustajien lisäämisellä on pyritty vahvistamaan erityisesti parlamenttiryhmäjäseniä käytännön avun tarjoamisen kautta.”

*

”Puolueet ovat läsnä ja heillä on vaikutusta, mutta päätoimijoita ovat parlamenttiryhmät.”

Parlamenttityöskentelyyn vaikuttaa merkittävästi se, onko parlamenttiryhmä oppositiossa vai hallituksessa – oppositio on vahvasti hallitukselta saamansa tiedon varassa.

”Opposition ja ministereiden välinen suhde on käytännössä olematon.”

1.4 Käytännöt Pohjoismaissa – Islanti

YHTEENVETO

PUOLUE & PARLAMENTTIRYHMÄ

- Puolueen ja parlamenttiryhmän välillä ei ole virallista yhteyttä. Ne ovat kuitenkin käytännössä hyvin lähellä toisiaan.
- Parlamenttiryhmä tulkitsee puolueohjelmaa ja keskustelee yleensä puolueen kanssa kaikista merkittävistä päätöksistä.
- Parlamenttiryhmällä on yleensä vahva asema puolueen sisällä ja päätöksenteossa.
- Puoluejohto vaikuttaa parlamenttiryhmän toimintaan.
- Puolueella ja parlamenttiryhmällä on erilliset toimistot, mutta ne jakavat muuten paljon yhteisiä resursseja, kuten avustajia.

RAHOITUS

Parlamentin jäsen

- Ei jäsenille kohdistuneita tukia (palkan lisäksi).

Puolue

- Puoluetuen maksaa valtiovarainministeriö.
- Saavat saman suuruisen perustuen sekä puolueen parlamentin jäsenten mukaan määräytyvän lisätuen.
- Myös puolueiden rahankäyttöä vaalikampanjoihin sekä yksityisten lahjoitusten ylärajat on määritelty.

Parlamenttiryhmä

- Parlamenttiryhmän tuen maksaa valtiovarainministeriö.
- Tuen määrä perustuu parlamenttiryhmän kokoon.
- Oppositiossa olevien parlamenttiryhmien kesken tukea jaetaan ylimääräiset 12 yksikköä.

TUKIPALVELUT

- Parlamentin tuottamat tukipalvelut kohdistuvat pääasiassa parlamentin jäsenille.
- Parlamentin toimintaa on pyritty vahvistamaan vuonna 2018 voimaantulleella avustajalisäyksellä. Avustajat ovat parlamentin palkkaamia, mutta parlamenttiryhmien itsensä valitsevia.
- Puolue hyödyntää merkittävässä määrin parlamentin parlamenttiryhmille kohdentamia palveluja, erityisesti avustajia.
- Parlamentin hallinto kehittää hallinnon pääsihteerin johtamana parlamentin työskentelytapoja, järjestäytymistä ja tukipalveluita (esim. parlamentin agendan uudelleenjärjestely).

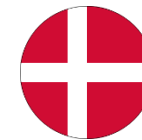
SÄÄNNÖT VS. KÄYTÄNNÖT

- Islannissa on vähän puolueiden ja parlamenttiryhmien toimintaan liittyviä sääntöjä. Vireillä oleva muutosehdotus lakiin 162/2006 toisi lisää puolueen toimintaan liittyviä käytäntöjä lain piiriin.
- Parlamenttiryhmien vahvistamiseen kohdennettu avustajatuki hyödyttää käytännössä myös puolueita, koska avustajat saattavat käyttää merkittävän osan työajastaan puolueyöhön.

1.5 Tanska

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

PERUSTIEDOT 1/5

PARLAMENTTI

Parlamentin nimi paikalliskielellä

Folketinget

Vaalitapa

Suhteellinen listavaali (suljettu)

Parlamentin toimintaa ohjaava lainsäädäntö

Forretningsorden for Folketinget

- Parlamentin toimintaa ohjaa myös perustuslaki.
- Parlamentti jakaa vallan monarkian kanssa.
- Pääministerillä on oikeus määrätä ennenaikaiset vaalit milloin tahansa vaalikauden aikana.

Parlamentin jäsenten määrä ja puoluejakauma

Jäseniä
179

The Social Democratic Party
49

The Liberal Party
40

The Danish People's Party
16

- *The New Right* – 4
- *Liberal Alliance* – 3
- *The Alternative* – 1
- Varatut paikat (*Greenland & Faroe Islands*):
- *Inuit Ataqatigiit* – 1
- *Siumut* – 1
- *Sambandsflokkurin* – 1
- *Javnaðarflokkurin* – 1

The social liberal party
14

The Red Green Alliance
13

The Conservative Party
12

Parlamenttiryhmiä ulkopuolella - 8

Seuraavat parlamenttivaalit

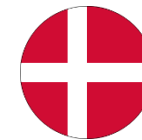
4. kesäkuuta 2023

Parlamentin keskeisimmät tehtävät

- Parlamentin keskeisin tehtävä on tuottaa lainsäädäntöä, sekä valvoa hallituksen ja hallinnon toimintaa.
- Parlamentti valitsee hallituksen nimittämät johtokunnat ja komiteat tehtäviinsä.
- Valiokunnilla keskeinen rooli lainsäädännön ja esitysten valmistelussa.

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

PERUSTIEDOT 2/5

HALLITUS

Ministeriöt

17

Ministerit

25 (5.5.2021)

- Perustuslain mukaan Tanskan hallitsijalla on muodollinen valta muodostaa hallitus ja puolueiden edustajat ehdottavat kuningattarelle hallitustunnustelijaa. Kuningatar päättää uuden hallituksen puolueiden neuvottelujen mukaisesti.
- Pääministeri voi määrätä parlamenttivaalit pidettäväksi millä hetkellä tahansa.
- Hallitusta vastaan ei saa olla parlamentin enemmistöä. Hallitukset ovat yleensä vähemmistöhallituksia, joita kannattaa yhteisillä sopimuksilla enemmistö parlamentista.
- Pääministeri ei ole automaattisesti suurimman puolueen edustaja ja/tai puheenjohtaja. Ministerit eivät myöskään aina ole puolueensa puheenjohtajia.

Vähemmistö- / enemmistöhallitukset

- Vähemmistöhallitusten perinne. Myös nykyinen hallitus on vähemmistöhallitus.

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

PERUSTIEDOT 3/5

PARLAMENTIN JOHTAMINEN JA HALLINTO

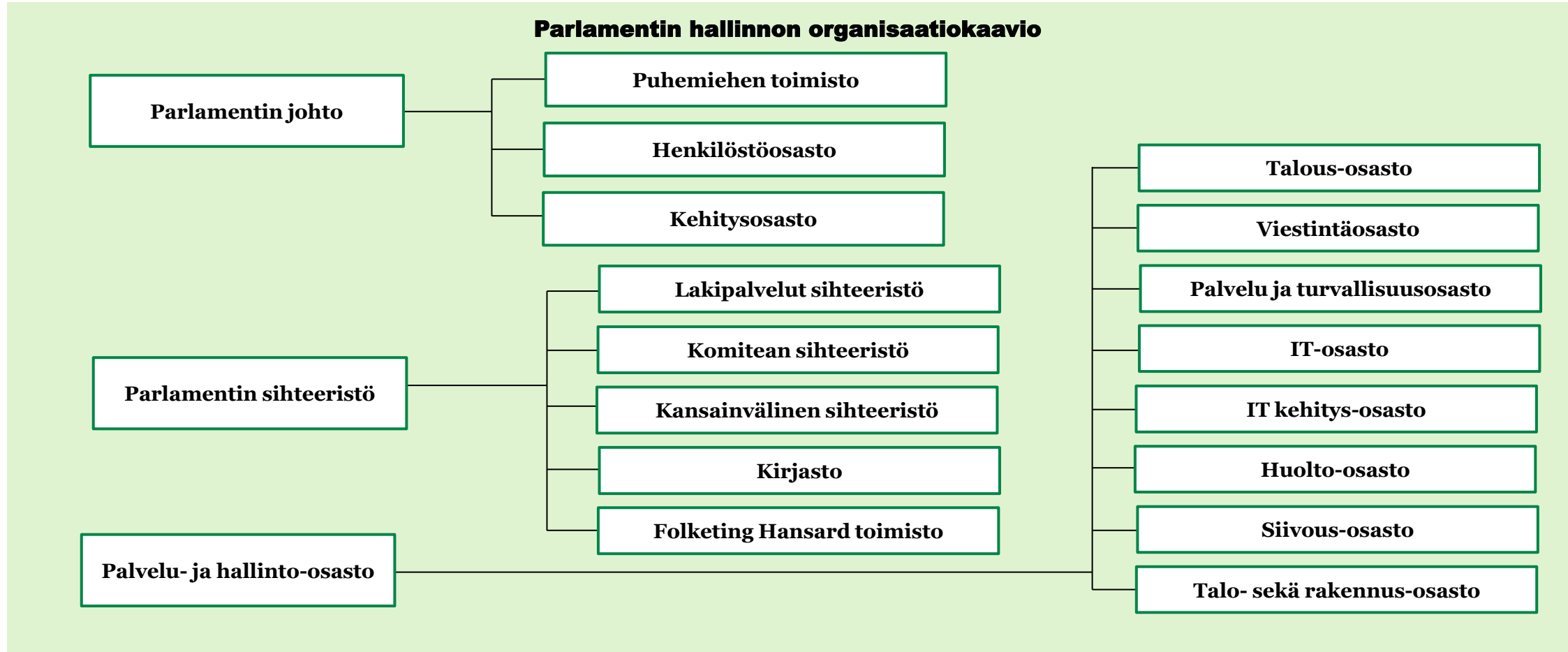
- **Parlamentin hallinnossa työskentelee noin 440 henkilöä.**
- Hallinnon ylin johtaja on **parlamentin puheenjohtaja** (*Secretary-general*), ja kaksi varapääsihteeriä, joilla kullakin on erityiset vastualueet. Puheenjohtaja on henkilöstön ylin johtaja virkamiehille ja häneksi yleensä valitaan arvostettu pitkäaikainen poliitikko. Puheenjohtajisto (*Presidium*) on Tanskan parlamentin korkein viranomainen. Siihen kuuluu puhemies ja enintään neljä varapuhemiestä, jotka parlamentti valitsee eduskuntavuoden alussa tai yleisten vaalien jälkeen.
- Puheenjohtajisto koostuu parlamentin neljän suurimman eduskuntaryhmän edustajista. Se päättää säännöistä, jotka koskevat pääsyä asiakirjojen kirjalliseen aineistoon Tanskan parlamentti, Tanskan parlamentin hallinto ja Tanskan komiteoihin.
- Puheenjohtajiston päätehtävänä on varmistaa, että Tanskan parlamentin työ on järjestetty ja suoritettu tyydyttävällä tavalla. Tähän sisältyy parlamentin asetusten noudattamisen varmistaminen sekä valiokunnissa ja salissa käytävän poliittisen työn että parlamentin hallinnollisen työn osalta. Puheenjohtajisto on vastuussa Tanskan parlamentin 179 parlamentin jäsenestä ja 425 hallinnon työntekijästä. Puheenjohtajiston vastualueet ja parlamentin työtä koskevat säännöt on määritelty Tanskan parlamentin pysyvissä määräyksissä.
- **Kehitystyötä** aiotaan edistää parlamentin ja hallituksen yhteisellä konferenssilla.

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

PERUSTIEDOT 4/5

ORGANISAATIOKAAVIO

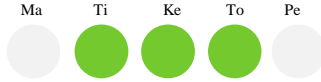

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

PARLAMENTTITYÖ PARLAMENTIN JÄSENEEN NÄKÖKULMASTA 1/2

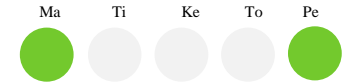
TYÖ PARLAMENTISSA

- Perustuslain mukaan parlamentin jäsenet ovat oman vakaumukseen sidottu, joten parlamentin jäsenet ovat itsenäisiä äänestäjistään ja puolueestaan. Todellisuudessa he seuraavat puolueen linjoja.
- Jäsenpaikka kuuluu aina parlamentin jäsenelle eikä puolueelle.
- Suurin osa parlamentin jäsenistä järjestäytyneet parlamenttiryhmiä, mutta parlamentin jäsen voi olla kuulumatta parlamenttiryhmään ja on tällöin ns. ”itsenäinen” jäsen.
- Parlamentin jäsenet voivat perustavat uusia puolueita ja parlamenttiryhmäjä vaalikauden aikana.

TYÖ OMASSA VAALIPIIRISSÄ

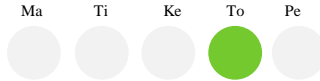
- Parlamentin jäsenten on tarkoitus käyttää parlamentin vapaapäivä eli maanantai työhön omassa vaalipiirissään. Yleensä Kööpenhaminan ulkopuolelta osallistuvat parlamentin jäsenet eivät kuitenkaan osallistu paikallispolitiikkaan ollessaan parlamentin jäseniä.

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

PARLAMENTTITYÖ PARLAMENTIN JÄSENEEN NÄKÖKULMASTA 2/2

PARLAMENTTIRYHMÄ

- Parlamentin ohjesääntöjen mukaan parlamenttiryhmä viittaa ryhmään 1) jossa on parlamentin jäseniä, jotka on vaaleissa valittu samasta puolueesta ja edustavat samaista puoluetta ryhmänä 2) joka on perustettu uutena parlamenttiryhmänä tai puolueena 3) jossa on liitetty olemassa olevaan puolueeseen, joka ei ole edustettuna parlamentissa 4) jossa ryhmä ei enää edusta samaa puoluetta, mutta toimivat yhteisesti sovittujen käytäntöjen perusteella.
- Parlamenttiryhmät toimivat suoraan parlamentin toiminnan alaisuudessa ja myös näin parlamentin palveluiden piirissä. Jokainen parlamenttiryhmä toimii omien sääntöjensä ja käytäntöjen varassa. Toisilla ryhmillä on tarkat säännöt ja selkeä ryhmäkuri, mutta toisissa ryhmissä parlamentin jäsenet saavat tehdä valintojaan itsenäisemmin.
- Parlamenttiryhmillä omat ryhmätapaamiset, jotka eivät sisälly parlamentin viralliseen viikkokalenteriin.

VALIOKUNTATYÖSKENTELEY

- 26 parlamentaarista valiokuntaa, jotka valmistelevat esitykset parlamentille. Talous sekä EU-asioiden komitea keskeiset komiteat. Komiteoiden tehtäviin kuuluu lakialoitteiden ja esitysten käsittely, sekä parlamentaarisen valvonnan harjoittaminen. Valiokunta voi esittää kysymyksiä ja pyytää suullista tai kirjallista vastausta hallitukselta.
- Yksittäisten puolueiden parlamentaariset ryhmät ovat suhteellisesti edustettuina parlamentin valiokunnissa. Kaikki Tanskan parlamentin jäsenet - lukuun ottamatta ministereiksi nimitettyjä - ovat vähintään yhden ja useimmiten 3-5 valiokunnan jäseniä. Valiokunnan jäsenyyden osalta puolueet muodostavat usein vaaliryhmiä varmistaakseen mahdollisimman monta paikkaa.

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN VÄLINEN SUHDE 1/2

- Perustuslaissa ei mainita puolueita. Puolueilla on keskeinen rooli nimenomaan vaaleissa ja äänestäjät äänestävät pääasiallisesti puoluetta.
- Parlamenttiryhmän johto ja jäsenet ovat aktiivisia puolueen toiminnassa ja päätöksenteossa. Puolueen hallitus voi keskustella parlamenttiryhmän kanssa poliittisista kysymyksistä.
- Useimmissa puolueissa, erityisesti isoissa puolueissa, puolueen johtaja ja parlamenttiryhmän johtaja ovat sama henkilö. Poikkeuksen muodostaa nykyinen pääministeripuolue, jossa pääministeri on puolueen puheenjohtaja, mutta jossa viimeinen sana on erillisellä parlamenttiryhmän johtajalla.
- Parlamenttiryhmällä on keskeinen rooli, sillä vähemmistöhallituksella on yleistasoinen sopimus muiden parlamenttiryhmien kanssa, mutta sen tulee neuvotella ohjelmakohtia parlamenttiryhmien kanssa erikseen.
- Puolueen ja parlamenttiryhmän välinen yhteistyö on tiivistynyt vuosien varrella ja yhteistyön merkitys on kasvanut.
- Parlamenttiryhmällä on omat sihteeristöt.
- Lainsäädäntö ei määrittele yhteistyötä parlamenttiryhmän ja puolueen välillä.
- Jokaisella puolueella ja ryhmällä on kuitenkin omat toimintatapansa ja sääntönsä.
- Maanantaisin ei ole virallisia parlamentin kokouksia ja tällöin pidetään usein puolueen ja parlamenttiryhmien välisiä kokouksia.
- Puolueilla on erilaiset työskentelytavat. Toisissa puolueissa on tiukka kuri kuin toisilla parlamenttiryhmällä on laihempi tapa toimia yhdessä.

Esimerkki käytännöstä:

- Puolueen hallitus (Hovedbestyrelse) voi keskustella parlamenttiryhmän kanssa poliittisista kysymyksistä. (The Liberal Party)
- Parlamenttiryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri ja tiedottaja ovat puolueen hallituksen jäseniä (Hovedbestyrelse). (The Liberal Party)
- Puolueen johtokunta (Hovedbestyrelsen) nimittää yhden pääehdokkaan parlamenttiin kustakin vaalipiiristä. (The New Right)

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN VÄLINEN SUHDE 2/2

PARLAMENTTIRYHMÄN JA PUOLUEEN TEHTÄVÄT, ROOLIT JA YHTEISTYÖ

Ikonit kuvaavat pelkistetysti sitä, miten läheisiä parlamenttiryhmä ja puolue ovat sääntöjen ja yleisten käytäntöjen näkökulmasta, ja mille alueille niiden työ painottuu.

- **Parlamenttityö:** Parlamenttiryhmän johtajaa kuvailaan sisäiseksi puoluejohtajaksi, mikäli puheenjohtajat eivät ole sama henkilö. Puolue ja parlamenttiryhmät tapaavat toistuvasti yhdessä linjatakseen yhteiset kannat.
- **Päivänpolitiikka:** Puolueen johto keskustelee parlamenttiryhmän kanssa poliittisista kysymyksistä. Suurimmalla puolueilla on enemmän valtaa parlamentissa sekä komiteoissa.
- **Ohjelmatyö:** Suurin osa puolueista määrittää puolueohjelman vuosi- tai puolivuositokouksissa, joihin myös parlamenttiryhmä osallistuu.
- **Puoluetyö:** Parlamenttiryhmän johto ja jäsenet ovat aktiivisia puolueen toiminnassa ja päätöksenteossa. Parlamenttiryhmällä on tärkeä rooli puolueen politiikan päättämisestä parlamentissa.

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

RAHOITUS 1/2

PUOLUEET

- Opposition lisätuki
- Yhteinen rahojen käyttö
- Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet
- **Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia**

Puolueet saavat julkista tukea. Puolueiden saama tuki määritellään lainsäädännössä *Act on Funding for Political Parties, etc. (Political Parties Funding (Consolidation) Act)*

Puoluetukea voivat saada kaikki vaaleissa ehdolle asettuvat puolueet.

- Puoluetuki valtakunnallisissa vaaleissa on DKK 22,30 jokaista puolueelle annettua ääntä kohden. Puoleen tulee saada vaaleissa ääniä kuitenkin yli 1 000 kpl, jotta se on oikeutettu puoluetukeen.
- Puoluetuki puolueille, jotka asettuvat ehdolle paikallisvaaleissa, on DKK 2,50 jokaista puolueelle annettua ääntä kohden. Puolueen tulee saada vaaleissa ääniä kuitenkin yli 1 000 kpl, jotta se on oikeutettu puoluetukeen. Laissa säädetään myös muista poikkeuksista.

Puolueiden ei tarvitse erikseen julkistaa lahjoittajiaan. Tietyillä puolueilla on läheiset suhteet erityyppisten tahojen, kuten työmarkkinajärjestöjen kanssa.

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

RAHOITUS 2/2

- Opposition lisätuki
- Yhteinen rahojen käyttö
- Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet
- **Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia**

PARLAMENTTIRYHMÄT

Parlamenttiryhmät saavat kuukausittaisen määrärahan, jolla maksetaan esimerkiksi avustajien palkat. Lisäksi jaetaan jäsenkohtainen määräraha ja ministereistä sekä puhemiestä se maksetaan korotettuna.

Parlamenttiryhmät, joilla on vähintään neljä jäsentä, saavat kuukausittaisen ryhmäkohtaisen määrärahan (2020=DKK 311 964).

- Parlamenttiryhmille myönnettävät tuet sisältävät perussumman ryhmää kohti ja jokaista parlamentaarisen ryhmän jäsentä kohti. Perussumma on sama kaikille parlamenttiryhmille, joilla on vähintään neljä jäsentä.
- Lisäksi ryhmät voivat saada asiantuntijalisää.
- Parlamenttiryhmät, joissa on alle neljä jäsentä, saavat pienemmän määrärahan jäsenten määrän perusteella.

Määrärahoilla maksetaan parlamenttiryhmän sihteeristön, neuvonantajien, tiedottajien jne. palkat.

Jäsenkohtainen määräraha jaetaan ryhmäkohtaisen lisäksi ja sen suuruus on (2020=DKK 48 912).

- Yksittäiset parlamenttiryhmiin kuulumattomat voivat myös hakea määrärahaa, joka vastaa parlamenttiryhmien jäsenkohtaista määrärahaa.
- Ministereistä tai puheenjohtajasta maksetaan lisämääräraha (2020=DKK 16 304).

Palkkiota jäsenet saavat erikseen ja lisäksi heille tarjotaan asunto, mikäli he tulevat *Zealandin* ulkopuolelta. Palkkiot on määritelty laissa *The Parliamentary Election Act*.

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Parlamentin toiminta

Standing Orders of the Danish Parliament (1953)

- Sisältää parlamentin työskentelyn ja toiminnan säännöt.
- Kattaa sääntelyä aiheista kuten puhemiehistö, komiteat, lakiesitykset, välikysymykset, kansalaisadressit, väittelyt, äänestys, julkiset istunnot, poissaolot, parlamentin hallinto ja ministerien vastuut.

Puolueiden toiminta

Perustuslaki (1849)

- Tanskan perustuslaki on The Constitutional Act, joka otettiin käyttöön 1849. Poliittisia puolueita ei ollut vielä silloin muodostettu, joten perustuslaissa ei ole mainintoja puolueista.

Muu lainsäädäntö

- *Folketing (Parliamentary) Elections Act (Consolidated Act No. 369 of 2014)* – sisältää puolueiden toimintaan liittyvää lainsäädäntöä erityisesti vaaleihin liittyen. Lisäksi parlamentin jäsenten palkkioita koskevaa lainsäädäntöä.
- *Standing Orders of the Danish Parliament* – vain muutama pieni maininta puolueista, esim. "*The Speaker notifies the Members by reading out the name(s) of the mover(s) using abbreviated designations of the political parties in cases in which...*"

Parlamenttiryhmien toiminta

Perustuslaki (1849)

- Perustuslaissa ei ole mainintaa parlamenttiryhmistä.

Muu lainsäädäntö

- *Standing Orders of the Danish Parliament* – Puolueiden sijaan laissa puhutaan pääasiassa parlamenttiryhmistä, esimerkiksi laissa määritetään että varapuhemiehet valitaan neljästä suurimmasta puolueesta (lukuun ottamatta puoluetta, josta puhemies on).
- *Standing Orders of the Danish Parliament* -lain liite – säädetään parlamenttiryhmistä: Parlamenttiryhmän jäsenet edustavat olemassa olevaa puoluetta ja siten parlamenttiryhmää. Parlamenttiryhmän olemassaolo perustuu puolueeseen, joka täyttää laissa määritetyt ehdot vaaleihin liittyen. Jos parlamenttiryhmän yhteys edustamaansa puolueeseen katkeaa, parlamenttiryhmä voi edelleen toimia yhteneväisenä ryhmänä, jolla on yhteinen päämäärä.

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

YLEISKUVA TUKIPALVELUISTA 1/2

	Parlamentti tarjoaa parlamentin jäsenille 	Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille 	Parlamentti tarjoaa puolueille 	Parlamenttiryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille 	Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai parlamenttiryhmälle 	Selite
Tietotekniikka						
Informaatiopalvelut	 PR					
Budjettitoimisto	 PR					
Asunto						Mikäli asunto Zealandin ulkopuolella. Tai korvaus.
Yhteydenpito jäseniin ja äänestäjiin						
Vieraiden kielten opetus						
Perehdytys parlamenttityöskentelyyn						
Valmistelutyön tuki	 PR					

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

YLEISKUVA TUKIPALVELUISTA 2/2

	Parlamentti tarjoaa parlamentin jäsenille 	Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille 	Parlamentti tarjoaa puolueille 	Parlamenttiryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille 	Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai parlamenttiryhmälle 	Selite
Avustaja						Ryhmän parlamentin tuilla rahoittamia. Jäsenet hyödyntävät.
Työmatkat						
Mediaseuranta						
Tukea henkilökunnan palkkaamiseen						
Toimistotilat						Osalla puolueista on puolue toimisto parlamentissa.
Opposition lisätuki						
Kirjasto	 PR + PU					

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

POIMINTOJA HAASTATTELUISTA

Parlamenttiryhmillä on Tanskassa keskeinen rooli päivänpolitiikassa sekä poliittisessa neuvottelussa.

“Äänestäjät eivät näe Tanskassa eroa puolueiden sekä parlamenttiryhmien välillä: Ne nähdään yksinä kokonaisuuksina. Suurin osa ihmisistä äänestää puoluetta.”

*

“Hallituksen elinkaari on riippuvainen sen suhteesta kaikkiin parlamenttiryhmiin, erityisesti hallitusta tukeviin. Pienilläkin ryhmillä on suuri vaikutusvalta.”

*

“Hallituksesta on tullut yhä poliittisempi ja henkilökunnan määrä on kasvanut.”

Parlamentin toiminnan kehitysalueet

“Yhä enemmän turhautumista on syntynyt koskien hallituksen demokraattista valvontaa. Parlamentin ulkopuolella järjestetään paljon kokouksia.”

*

“Kritiikkiä on syntynyt puolueiden rahoituksen julkistamatta jättämisestä. Ammattiliitot tukevat sosiaalidemokraatteja, oikeistopuolueet saavat enemmän rahoitusta pankeilta ja yrityksiltä.”

Tanskassa syntyy uusia puolueita jopa kesken vaalikauden.

“Uuden puolueen perustaminen on helppoa, jos olet valmiiksi jo parlamentissa.”

*

“Viimeisen 20:n vuoden aikana on näkynyt mielenkiintoista kehitystä, jossa uusia puolueita on syntynyt ja hävinnyt.”

Parlamentin palvelut

“Hallituksessa olevat parlamenttiryhmät saavat aina parempaa palvelua ministerien ansioista.”

*

“Sinulla on kaikki saatavilla parlamentissa. Voit käytännössä elää elämäsi siellä.”

1.5 Käytännöt Pohjoismaissa – Tanska

YHTEENVETO

PUOLUE & PARLAMENTTIRYHMÄ

- Puolue ja parlamenttiryhmä toimivat läheisessä yhteistyössä, mutta ovat kaksi eri entiteettiä. Äänestäjien silmissä ryhmät mielletään yhdeksi toimijaksi.
- Puolueen ja parlamenttiryhmän väliseen työnjakoon ei ole lainsäädännöllisiä käytäntöjä ja se vaihtelee puolueiden ja puolueyhörmien välillä.
- Parlamenttiryhmän johto ja jäsenet ovat aktiivisia puolueen toiminnassa ja päätöksenteossa. Parlamenttiryhmillä on keskeinen rooli, sillä vähemmistöhallitus joutuu neuvottelemaan ohjelmakohtia parlamenttiryhmien kanssa erikseen.
- Parlamenttiryhmän johto ja jäsenet ovat aktiivisia puolueen toiminnassa ja päätöksenteossa. Puolueen hallitus voi keskustella parlamenttiryhmän kanssa poliittisista kysymyksistä.

RAHOITUS

Parlamentin jäsen

- **Jäsenkohtainen** määräraha jaetaan ryhmäkohtaisen lisäksi.

Puolue

- Puoluetukea voivat saada kaikki vaaleissa ehdolle asettuvat puolueet. Tuen määrä määräytyy saatujen äänien mukaan.

Parlamenttiryhmä

- Parlamenttiryhmät, joilla on vähintään neljä jäsentä, saavat kuukausittaisen ryhmäkohtaisen määrärahan.

TUKIPALVELUT

- Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille ja parlamentin jäsenille peruspalvelut, kuten IT-palvelut.
- Parlamentin jäsenet voivat saada asunnon.
- Parlamentti tarjoaa budjetti- ja valmistelutukea.
- Parlamenttiryhmille kohdennetulla tuella ryhmät kustantavat avustajansa.
- Suurimmalla osalla puolueilla on erilliset toimistotilat, mutta joillakin puolueilla on myös puolueen tilat parlamentissa.

SÄÄNNÖT VS. KÄYTÄNNÖT

- Parlamenttiryhmien ja puolueiden keskinäinen toiminta perustuu puolueiden ja parlamenttiryhmien sääntöjen ja käytäntöjen varaan. Jokaisella puolueella myös säännöt, käytännöt ja kulttuuri.
- Parlamenttiryhmien keskinäinen toistuva neuvottelu vähemmistöhallitusten toimiessa perustuu yleisiin käytäntöihin.
- Vähemmistöhallituksella on olemassa vaan yleislinjainen sopimus, joten pienilläkin parlamenttiryhmillä voi olla eri tilanteissa valtaa, kun hallitus etsii tarvitsemiaan äänimääriä erinäisiin poliittisiin kysymyksiin.

2. Keskeiset huomiot ja löydökset

2. Keskeiset huomiot ja löydökset

SYSTEMISET TEKIJÄT TOIMINTAMALLIEN TAUSTALLA 1/5

Maakohtaiset havainnot Suomen, Ruotsin, Norjan, Islannin ja Tanskan parlamentin toiminnasta ja palveluista, lainsäädännöstä, sekä parlamenttiryhmiä ja puolueiden organisoitumisesta osoittavat, että kaikilla pohjoismaisilla valtioilla on oma erityinen toimintamallinsa parlamentin eri toimijoiden välisiin suhteisiin ja rooleihin liittyen. Perustuen näihin maakohtaisiin havaintoihin, löysimme seitsemän poliittiseen systeemiin ja lainsäädäntökehykseen liittyvää tekijää näiden eri toimintamallien taustalla. Systemiset tekijät ovat:

1. Vaalijärjestelmä
2. Parlamenttiryhmiä ja puolueiden toimintaa ja rahoitusta koskevat säännökset
3. Parlamentin jäsentä ja ministerin virkaa koskevat säännökset
4. Hallituksen ja opposition välinen suhde
5. Parlamentin tarjoamat tukipalvelut ja niiden kohdentuminen
6. Puolueen ja parlamenttiryhmiä välinen suhde
7. Parlamentin suhtautuminen parlamenttiryhmiä ja puolueen väliseen suhteeseen

Tarkemmat kuvaukset näistä systemisistä tekijöistä on esitetty seuraavilla sivuilla.

Seuraavilla sivuilla esitetyissä kuvauksissa on käytetty **oikealla näkyviä ikoneita osoittamaan, mihin poliittiseen osaluueeseen systeemin tekijä liittyy.**

LAINSÄÄDÄNTÖ

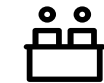
PARLAMENTTI

HALLITUS

PARLAMENTIN JÄSEN

PARLAMENTTIRYHMÄ

PUOLUE

2. Keskeiset huomiot ja löydökset

SYSTEMISET TEKIJÄT TOIMINTAMALLIEN TAUSTALLA 2/5

1. VAALIJÄRJESTELMÄ

Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa, Norjassa ja Islannissa on kaikissa suhteellinen listavaali. Tietyissä maissa korostuu kuitenkin enemmän henkilö kuin puolue äänestäjien valinnassa. Mikäli vaalijärjestelmä korostaa puoluetta, niin puolueen rooli parlamenttiryhmässä on usein merkittävämpi. Parlamenttiryhmän korostunut rooli vaikuttaa myös parlamenttiryhmien työskentelyyn sekä niiden tarvitsemiin tukipalveluihin.

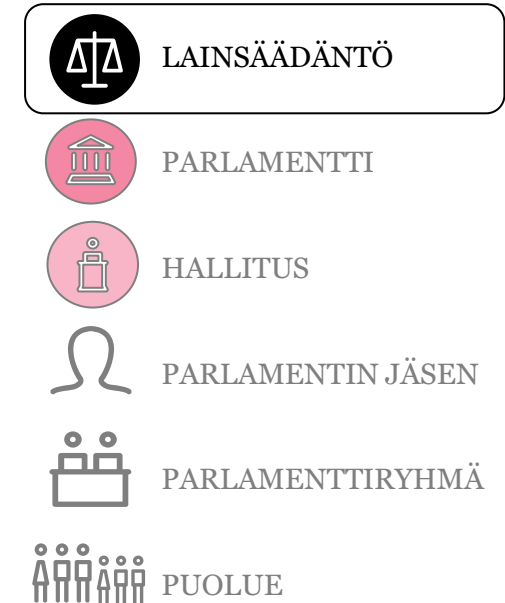
2. PARLAMENTTIRYHMIEN JA PUOLUEIDEN TOIMINTAA JA RAHOITUSTA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

Puolueiden toimintaan liittyvä lainsäädäntö ja säännökset Pohjoismaissa kattavat pääasiassa puolueiden rahoitukseen, rekisteröintiin ja varainkeruuseen liittyviä säännöksiä. Mistään selvityksen kohdemaasta ei löydetty sellaista lainsäädäntöä, joka vaikuttaisi tai määrittäisi toimintatapoja puolueen ja parlamenttiryhmien väliseen suhteeseen.

Suomessa ei ole käytössä erillistä lisätukea oppositioon kuuluville eduskuntaryhmille. Ruotsissa oppositiossa olevien parlamenttiryhmien puolue saa ylimääräistä opposition puoluetukea parlamenttiryhmälle kohdistuvan ylimääräisen tuen ohella. Norjassa ja Islannissa oppositiotukea saavat vain oppositiossa olevat parlamenttiryhmät. Islannissa lisätuki on suhteellisen vaatimatonta verrattuna Norjaan, missä yli viiden jäsenen käsittävät parlamenttiryhmät oppositiossa saavat kaksinkertaisen määrän tukea. Opposition lisätuki vahvistaa parlamentin toimintaa.

3. PARLAMENTIN JÄSENEEN JA MINISTERIN VIRKAA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

Suomessa ministeri voi toimia samanaikaisesti kansanedustajana, mutta ei valiokunnan jäsenenä. Ruotsissa ja Norjassa ministerit eivät voi olla samanaikaisesti parlamentin jäseniä kun taas Islannissa ja Tanskassa tämä on sallittua. Ministerin ja parlamentin jäsenen viran erottaminen toisistaan kasvattaa tai ainakin pitää yllä parlamentin ja hallituksen kahtiajakoa, kun taas virkojen samanaikainen hoitaminen lähentää parlamenttia ja hallitusta ja niiden välistä tiedonkulkua ainakin niiden parlamenttiryhmien puolesta, joiden jäsenet toimivat ministereinä. Tämä puolestaan vaikuttaa parlamentin sisäisiin valtasuhteisiin parlamenttiryhmien välillä.

2. Keskeiset huomiot ja löydökset

SYSTEMISET TEKIJÄT TOIMINTAMALLIEN TAUSTALLA 3/5

4. HALLITUKSEN JA OPPOSITION VÄLINEN SUHDE

Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa on vähemmistöhallitusperinne kun taas Suomessa ja Islannissa perinteenä on enemmistöhallitus. Se, onko valtiossa totuttu näkemään vähemmistö- vai enemmistöhallituksia, vaikuttaa hallituksen ja opposition väliseen suhteeseen ja työtapoihin. Tällä on suora merkitys parlamenttiryhmän rooliin ja sen korostuneeseen merkitykseen politiikassa puolueeseen verrattuna.

Vähemmistöhallitukseen totuneessa kulttuurissa parlamentissa on enemmän neuvottelua ja keskinäistä kanssakäymistä opposition ja hallituksen välillä, koska hallitus tarvitsee oppositiopuolueilta tukea kaikkeen toimintaansa. Vähemmistöhallituksen tukena on yleensä muita parlamenttiryhmiä, mutta näiden kesken suurista linjoista sovitaan hallituskauden alussa ja yksityiskohdista keskustellaan erikseen. Vähemmistöhallituksessa hallituksen ja muiden parlamenttiryhmien suhde on tiiviimpi ja neuvottelujen määrä merkittävämpi, minkä vuoksi parlamenttiryhmien rooli korostuu vähemmistöhallituksissa.

Enemmistöhallitukset ovat hallitusvetoisia ja oppositiossa olevien parlamenttiryhmien ja parlamentin jäsenten rooli kapeampi. Tällöin puolueen rooli korostuu, joka harrastaa oppositiossa enemmän vaaleihin tähtäävää politiikkaa kuin neuvottelua yksittäisistä päätöksistä. Parlamenttiryhmien työskentely on näissä tilanteissa myös lähempänä vaalipolitiikkaa, jossa keskiössä on hallituksen toimien arvostelu tai myötäily. Askelmerkit työhön annetaan tällöin selkeämmin puolueen suunnalta. Enemmistöhallitusten aikana puolueiden rooli korostuu etenkin oppositiopolitiikassa. Tätä tukee huomio Islannista, jossa vuonna 2018 käyttöön otetut, parlamenttiryhmien toiminnan vahvistamiseen tarkoitettut lisävustajat, työskentelevät mittavissa määrin myös puolueelle.

Sekä vähemmistö- että enemmistöhallituksessa oppositiossa olevan parlamenttiryhmän jäsenen rooli on erityisen työläs ja tätä työtaakkaa helpottamaan on kehitetty oppositiossa olevien parlamenttiryhmien lisätuki useissa tarkastelumaissa. Hallituksessa olevat ryhmät saavat ministereiden kautta erilaisilla tuella ja palveluilla käyttöönsä, kun samalla oppositiossa olevat puolueet, jotka vähemmistöhallitustilanteissa ovat vahvasti lainsäädännön valmistelussa mukana, tekevät ilman ministeriön tukea paljon myös valmistelutyötä. Lisätukikäytäntöä pidettiin haastatteluissa pääosin reiluna, sillä sen nähtiin tasaavan hallituksen ja opposition välisen työnjaon aiheuttamaa työtaakkaa.

LAINSÄÄDÄNTÖ

PARLAMENTTI

HALLITUS

PARLAMENTIN JÄSEN

PARLAMENTTIRYHMÄ

PUOLUE

2. Keskeiset huomiot ja löydökset

SYSTEMISET TEKIJÄT TOIMINTAMALLIEN TAUSTALLA 4/5

5. PARLAMENTIN TARJOAMAT TUKIPALVELUT JA NIIDEN KOHDENTAMINEN

Parlamentin tukipalvelujen kohderyhmänä ovat yleisimmin parlamentin jäsenet. Parlamenttiryhmät kuitenkin hyödyntävät monia parlamentin jäsenille kohdennettuja palveluja, kuten informaatiopalvelua ja valmistelutyön tukea.

Suomessa eduskunnan tukipalvelut on suunnattu pääosin yksittäisille kansanedustajille. Palvelut sisältävät mm. IT-, matkatoimisto- ja tietopalveluja, työterveyspalveluita, perehdytyskoulutuksen uusille kansanedustajille sekä kokousteknisiä palveluita.

Suomessa eduskuntaryhmä ja Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa parlamenttiryhmät palkkaavat avustajia parlamentin myöntämän tuen avulla ja parlamentin jäsenet voivat hyödyntää näitä avustajia työskentelyssään. Islannissa parlamenttiryhmien avustajat ovat parlamentin palkkalistoilla. Parlamenttiryhmät myös tuottavat joitakin muita palveluita parlamentilta saamallaan tuella, esimerkiksi Norjassa parlamenttiryhmät ovat päävastuussa koulutusten tarjoamisesta parlamentin jäsenille.

Ainoa puolueille kohdennettu parlamentin tukipalvelu löytyy Ruotsista, jossa parlamentti tarjoaa toimistotilat puolueille parlamentista. Suomessa eduskunta tarjoaa kokoustiloja puolueille. Tanskassa tietyt puolueet toimivat parlamentin tiloissa, mutta tämä ei ole käytäntö. Tämän lisäksi Islannin avustajauudistus palvelee epäsuorasti myös puolueita, vaikka tuki on kohdennettu nimenomaan parlamenttiryhmille.

Parlamenttiryhmien rooli on korostuneen tärkeä Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa, joissa on vähemmistöhallitusperinne. Silti parlamentin palvelut kohdentuvat parlamentin jäsenille samassa suhteessa kuin Islannissa.

Palveluihin kuuluu selkeää asiantuntija- ja tietotyötä vaativia palveluita, mutta myös parlamentin jäsenten elämää helpottavia palveluita. Tällaisia ovat esimerkiksi kuntosali.

LAINSÄÄDÄNTÖ

PARLAMENTTI

HALLITUS

PARLAMENTIN JÄSEN

PARLAMENTTIRYHMÄ

PUOLUE

2. Keskeiset huomiot ja löydökset

SYSTEMISET TEKIJÄT TOIMINTAMALLIEN TAUSTALLA 5/5

6. PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN VÄLINEN SUHDE

Kansalaisten silmissä puolue ja sitä edustava parlamenttiryhmä ovat yksi ja sama taho. Todellisuudessa kuitenkin kaikissa Pohjoismaissa parlamenttiryhmää ja puoluetta koskettavat eri lainsäädäntö ja säännöt.

Puolueet ja parlamenttiryhmät ovat lähentyneet toisiaan huomattavasti viime vuosina kaikissa Pohjoismaissa. Puolueen ja parlamenttiryhmän välinen suhde perustuu kuitenkin puolueen ja parlamenttiryhmän omiin sääntöihin, eikä lainsäädäntöön tai muihin käytäntöihin. Yksi olennainen syy tähän on päivänpolitiikan rytmin nopeutuminen - koska puolueorganisaatio on hidas muodostamaan kantoja, ne puolueen jäsenet, jotka ovat samaan aikaan parlamenttiryhmän jäseniä, saavat merkittävästi valtaa ja näkyvyyttä puolueessa.

Vähemmistöhallitusten kasvanut määrä Pohjoismaissa on myös korostanut parlamenttiryhmien roolia ja tehnyt niistä selkeän oman toimijan puolueen rinnalla. Esimerkiksi Tanskassa parlamenttiryhmä on vahvempi toimija kuin puolue, joka toimii ns. ”vaalikoneena” ja tekee päätöksiä yhdessä parlamenttiryhmän kanssa. Parlamenttiryhmän johto on eri tavalla kiinni politiikassa kuin puoluejohto. Myöskään puolueen johto, parlamenttiryhmän johto ja esimerkiksi ministeripaikka eivät ole enää aina samalla henkilöllä. Näissä tilanteissa eri toimijoiden roolit vaativat selkeämpää yhteistyötä ja parlamenttiryhmän välillä.

7. PARLAMENTIN SUHTAUTUMINEN PARLAMENTTIRYHMÄN JA PUOLUEEN VÄLISEEN SUHTEESEEN

Etenkin Islannissa ja Norjassa on hyvin erilainen parlamentin suhtautuminen parlamenttiryhmien ja puolueen väliseen suhteeseen ja sen lähentymiseen. Norjassa parlamentti pyrkii pitämään nämä kaksi organisaatiota selkeästi erillään esimerkiksi parlamenttiryhmien rahoitukseen sekä avustajien työskentelyyn liittyvillä säännöillä. Islannissa puolestaan ei ole tarkasti määriteltyjä rajoja parlamenttiryhmän ja puolueen välillä, mikä mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön. Suomessa eduskunta ja Ruotsissa parlamentti tukee rahallisesti parlamenttiryhmää, mutta tarjoaa myös puolueelle tilat parlamentista.

LAINSÄÄDÄNTÖ

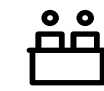
PARLAMENTTI

HALLITUS

PARLAMENTIN JÄSEN

PARLAMENTTIRYHMÄ

PUOLUE

3. Yhteenveto

3. Yhteenveto

PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN VÄLINEN SUHDE

Näiden ikonien läheisyys kuvastaa parlamenttiryhmän ja puoluejohdon suhdetta

 SUOMI	 RUOTSI	 NORJA	 ISLANTI	 TANSKA
		 <div style="display: inline-block; background-color: #add8e6; padding: 2px 5px; font-size: 8px; border: 1px solid black;">Säännöt</div>		
<p>Suomessa eduskuntaryhmä ja puolue ovat juridisesti erillisiä toimijoita eri tehtävillä, mutta näiden kahden yhteistyö on tiivistä etenkin päivänpolitiikassa. Käytännössä epäselvyyksiä voi syntyä siitä, kumpi on virallinen toimija. Virallisesti puolueen puheenjohtaja johtaa toimintaa, mutta eduskuntaryhmän rooli on kasvanut.</p>	<p>Ruotsissa parlamenttiryhmä ja puolue ovat erillisiä toimijoita ja niillä on eri tehtävät, mutta ne ovat vähitellen lähentyneet toisiaan ja näiden kahden yhteistyö on hyvin tiivistä etenkin päivänpolitiikassa.</p> <p>Parlamenttiryhmän puheenjohtaja on yleensä puolueissa toiseksi vaikutusvaltaisim henkilö puolueen puheenjohtajan jälkeen.</p>	<p>Norjassa parlamenttiryhmän ja puolueen roolit ja tehtävät ovat selvästi erillään, eikä puolueorganisaatio voi virallisesti hyödyntää parlamenttiryhmän resursseja, kuten avustajia tai rahoitusta, toiminnassaan.</p> <p>Käytännössä parlamenttiryhmällä on kuitenkin paljon vaikutusvaltaa puolueen toimintaan ja esimerkiksi ohjelmatyöhön</p>	<p>Islannissa parlamenttiryhmä ja puolue ovat erillisiä organisaatioita ja niillä on eri tehtävät, mutta ne pystyvät työskentelemään melko tiiviisti yhdessä. Puolueorganisaatio pystyy hyödyntämään parlamenttiryhmän resursseja, kuten avustajia, puolueutyössään.</p>	<p>Tanskassa parlamenttiryhmä ja puolue ovat kaksi erillistä toimijaa, mutta ne tekevät läheistä yhteistyötä.</p> <p>Parlamenttiryhmä on käytännössä puolueen rinnalla ja tietyissä tilanteissa se on tätä merkittävämpi toimija, sillä parlamenttiryhmät osallistuvat enemmän erinäisten poliittisten kysymysten neuvotteluun.</p>

3. Yhteenveto

PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN RAHOITUS 1/2

 SUOMI	 RUOTSI	 NORJA	 ISLANTI	 TANSKA
 Opposition lisätuki	 Opposition lisätuki	 Opposition lisätuki	 Opposition lisätuki	 Opposition lisätuki
 Yhteinen rahojen käyttö	 Yhteinen rahojen käyttö	 Yhteinen rahojen käyttö	 Yhteinen rahojen käyttö	 Yhteinen rahojen käyttö
 Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet	 Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet	 Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet	 Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet	 Parlamentin jäsenille kohdistuvat tuet
 Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia*	 Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia**	 Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia	 Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia	 Puolue voi hyväksyä anonyymeja lahjoituksia

*Alle 1500€ lahjoitukset voidaan suorittaa anonyymisti. Vaaleista riippuen yli 10 000€ lahjoitukset tulee antaa puolueen tai puolueyhdistyksen kautta.

**Vain pieniä anonyymeja lahjoituksia (alle 0,05*vakioitu hintaperusosuus, eli noin 2365 SEK / 225 €).

3. Yhteenveto

PUOLUEEN JA PARLAMENTTIRYHMÄN RAHOITUS 2/2

 SUOMI	 RUOTSI	 NORJA	 ISLANTI	 TANSKA
<p>Valtio tukee puolueita ja eduskuntaryhmiä puoluetuen ja määrärahan muodossa. Tuki muodostuu pääasiallisesti puolueen sekä eduskuntaryhmän jäsenten lukumäärän perusteella.</p> <p>Valtion myöntämä tuki on puolueiden ja eduskuntaryhmien suurin tulonlähde kansallisella tasolla. Puolue voi harjoittaa myös omaa varainhankintaa sekä ottaa vastaan lahjoituksia.</p>	<p>Parlamenttiryhmät saavat tukea toimintaansa parlamentilta ja puolueet valtiolta. Tuki muodostuu kiinteästä perusosuudesta ja lisäosuudesta parlamentin jäsenten lukumäärän perusteella.</p> <p>Valtion ja parlamentin myöntämä tuki on puolueiden suurin tulonlähde kansallisella tasolla. Sekä puolue että parlamenttiryhmä saavat ylimääräistä oppositiotukea.</p>	<p>Parlamenttiryhmät saavat tukea toimintaansa parlamentilta ja puolueet valtiolta. Tukien suuruus määräytyy parlamenttiryhmän jäsenmäärän mukaan ja puolueen parlamenttivaaleissa saaman kannatuksen mukaan.</p> <p>Puolueen rahoituksesta 68% koostuu valtion tuesta, 20% on oman liiketoiminnan tuloja ja 12% lahjoituksia. Oppositiossa olevat parlamenttiryhmät ovat oikeutettuja oppositio lisätukeen, mutta puolueorganisaatio ei saa lisätukea.</p>	<p>Parlamenttiryhmät ja puolueet saavat rahoitusta toimintaansa valtiovarainministeriöltä. Parlamenttiryhmiin saaman tuen suuruus määräytyy ryhmän jäsenmäärän mukaan. Oppositiossa olevat parlamentti-ryhmät saavat hieman lisätukea.</p> <p>Puoluetukeen kuuluu perustuki, joka on kaikille sama, sekä lisätuki, joka määräytyy parlamenttivaalien kannatuksen mukaan. Oppositio puolueet eivät saa lisätukea, mutta yli 3 läänissä ehdokkaita asettavat puolueet voivat hakea ministeriöiltä lisätukea.</p>	<p>Parlamenttiryhmät saavat tukea toimintaansa parlamentilta ja puolueet valtiolta. Puolueet saavat tukensa valtakunnallisissa ja paikallisissa vaaleissa saaneiden äänimäärien mukaan. Parlamenttiryhmä tai puolue eivät saa lisätukea oppositiotatituksen perusteella. Puolueiden ei tarvitse erikseen julkistaa lahjoittajiaan.</p>

3. Yhteenveto

TUKIPALVELUT 1/2

PR = parlamenttiryhmä hyödyntää
 PU = puolue hyödyntää

	 SUOMI	 RUOTSI	 NORJA	 ISLANTI	 TANSKA
Tietotekniikka	● PR	●	●	●	●
Informaatiopalvelut	● PR	● PR	● PR	● PR	● PR
Budjettitoimisto	● PR	● PR	● PR		● PR
Asunto	●	●	●		●
Yhteydenpito jäseniin ja äänestäjiin	♡			▲ ♡	
Vieraiden kielten opetus	●	■ PR	●		●
Perehdytys parlamentti-työskentelyyn	●	●	●	●	●
Valmistelutyön tuki	▲		● ▲		● PR

 Parlamentti tarjoaa parlamentin jäsenille
  Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmille
  Parlamentti tarjoaa puolueille
  Parlamenttiryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille
  Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai parlamenttiryhmälle

3. Yhteenveto

TUKIPALVELUT 2/2

PR = parlamenttiryhmä hyödyntää
 PU = puolue hyödyntää

	 SUOMI	 RUOTSI	 NORJA	 ISLANTI	 TANSKA
Avustaja				 PU	
Työmatkat		 PR			
Mediaseuranta	 PR				
Tukea henkilökunnan palkkaamiseen					
Toimistotilat	 PR	 	 	 PR	
Opposition lisätuki					
Kirjasto	 PR + PU	 PR + PU	 PR	 PR	 PR + PU

 Parlamentti tarjoaa parlamentin jäsenille
  Parlamentti tarjoaa parlamenttiryhmillä
  Parlamentti tarjoaa puolueille
  Parlamenttiryhmä tarjoaa ryhmän jäsenille
  Puolue tarjoaa ryhmän jäsenille tai parlamenttiryhmälle

Lähdeluettelo

1/2

Suomi

1. [Valtioneuvosto -toiminta](#); [Valtioneuvosto – ministerit](#); [Valtioneuvosto - historia](#); [Valtioneuvosto – ministerin käsikirja](#); [Eduskunnan tehtävät](#); [Perustuslaki](#); [Oikeusministeriö](#); [Eduskunta - voimasuhteet](#).
2. [Eduskunta – kansanedustajat](#); [Eduskunta – organisaatio](#); [Eduskunta – toimintakertomus](#).
3. [Eduskunta – toimintakertomus](#); [Finlex](#); [Eduskunta – organisaatio](#).
4. [Eduskunta – eduskuntaryhmät](#); [Eduskunta – kansanedustajat](#); [Eduskunta – valiokunnat](#); [Finlex](#).
5. [Eduskunta](#); Haastattelut.
6. [Valtioneuvosto](#); [Vaalirahoitusvalvonta](#); [Vaalirahoitusvalvonta](#); [Valtiontarkastusvirasto](#); [Finlex](#); [Valtiovarainministeriö](#); [Eduskunta - Eduskuntaryhmärekisteri](#); [Eduskunta – Eduskuntaryhmärekisteri](#); Haastattelut.
7. [Eduskunta – palkkiot](#); Haastattelut.

Ruotsi

1. [Talmannens uppdrag – Riksdagen](#); [Riksdagen – Start](#); [Ledamöter & partier – Riksdagen](#); [finska.pdf \(regeringen.se\)](#); [Riksdagens uppgifter – Riksdagen](#); puolueiden internet-sivustot; haastattelut.
2. [Talmannens uppdrag – Riksdagen](#); [Vice talmän – Riksdagen](#); [Riksdagsstyrelsen – Riksdagen](#); [Riksdagsförvaltningen – Riksdagen](#); [Organisation – Riksdagen](#).
3. [Talmannens uppdrag – Riksdagen](#); [Vice talmän – Riksdagen](#); [Riksdagsstyrelsen – Riksdagen](#); [Riksdagsförvaltningen – Riksdagen](#); [Organisation – Riksdagen](#); [Press photos – Riksdagen](#).
4. [Så arbetar ledamöterna – Riksdagen](#); [Så arbetar utskotten – Riksdagen](#); [Ledamöter & partier – Riksdagen](#); haastattelut.
5. [Ledamöter & partier – Riksdagen](#); [Så arbetar partierna – Riksdagen](#); [The parties at work – Riksdagen](#); [Constitution \(socialdemokraterna.se\)](#); [Stadgar - Vänsterpartiet \(vansterpartiet.se\)](#); haastattelut.
6. [Ledamöter & partier – Riksdagen](#); [Så arbetar partierna – Riksdagen](#); [Gemensam intäktsanalys för riksdagspartiernas centrala verksamhet | Nya Moderaterna](#); [Redovisade intäkter från politiska aktörer - Kammarkollegiet](#); [Lag \(2018:90\) om insyn i finansiering av partier Svensk författningssamling 2018:2018:90 t.o.m. SFS 2019:982 – Riksdagen](#); [Lag \(2016:1109\) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen Svensk författningssamling 2016:2016:1109 – Riksdagen](#); [Lag \(1972:625\) om statligt stöd till politiska partier Svensk författningssamling 1972:1972:625 t.o.m. SFS 2018:1406 – Riksdagen](#); [Prisbasbelopp för 2021 fastställt - Regeringen.se](#); haastattelut; valuuttakurssi: [Valuuttakurssit 2020 - vero.fi](#).

Lähdeluettelo

2/2

Norja

1. [The Storting \(stortinget.no\)](#); [Ministries \(regjeringen.no\)](#).
2. [The Presidium \(stortinget.no\)](#); [The President of the Storting \(stortinget.no\)](#); [Administration \(stortinget.no\)](#).
3. [About the Standing Committees \(stortinget.no\)](#); [Ethical Guidelines for Members of the Storting \(stortinget.no\)](#); haastattelut.
4. [\(Arms of the Norwegian State\) \(regjeringen.no\)](#); [Political parties' financing - SSB](#); [Changes to the guidelines on the parliamentary party group grants \(stortinget.no\)](#); haastattelut.
5. [\(Arms of the Norwegian State\) \(regjeringen.no\)](#); [Amendments to the Political Parties Act \(2012\) - regjeringen.no](#); [partiloven_amendments_eng.pdf \(regjeringen.no\)](#).

Islanti

1. [Political Parties | Alþingi \(althingi.is\)](#); [Althingi2018_enska.pdf](#); [Government of Iceland | About Government Offices](#); [Government of Iceland | Government of Iceland](#).
2. [Althingi2018_enska.pdf](#).
3. [Standing Orders of the Alþingi | Alþingi](#); haastattelut.
4. [162/2006: Lög um fjármál stjórnmalasamtaka og frambjóðenda og um upplýsingaskyldu þeirra | Lög | Alþingi \(althingi.is\)](#); [1137/151 frumvarp: fjármál stjórnmalasamtaka og frambjóðenda og um upplýsingaskyldu þeirra | Þingtíðindi | Alþingi \(althingi.is\)](#).

Tanska

1. [Danish Parliament website](#); [The Parliamentary Electoral System in Denmark](#); [Folketinget – The Danish Parliament](#); [Standing Orders of the Danish Parliament](#).

@sitrafund

**Uudistuva
päätöksenteko –
projektin verkkosivut**

**HYVÄÄ
HUOMIESTA,
SUOMI!**

